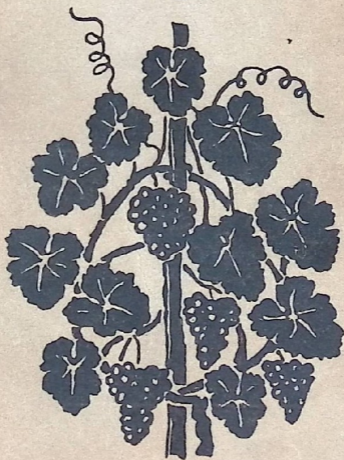

სიწიკბი ბაგყკაღიჲ

6745

ბჰიანი

სთჰადი

ბიოგრაფიკი გამყრველია

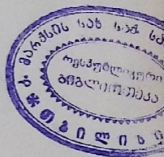
ბპიანნი რთვედი

17/2

178

სანტიაგო დე ჩილე

1960

საგარეო საგარეო

საგარეო საგარეო

F 15.326
2

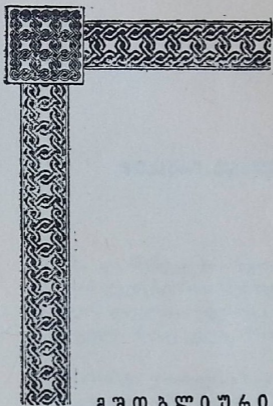
საქ. სსრ ქ. მარჯისი
საბ. საბ. რესპუბ.
გ. მ. თემა

GEORGE GAMKRELIDSE

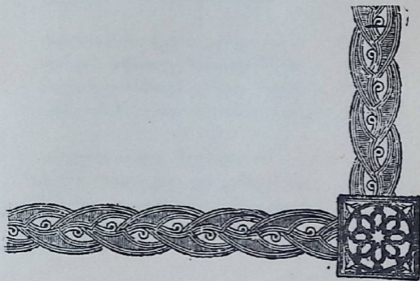
GEORGIAN
POEMS

1960

მზობლიური

ჩუქურთმები

ზღაპარი თბილისში

იყო... და შემდეგ არა იყო რა,
ღვთის უკეთესი რა იქნებოდა?
გულის დაფლეთა უყვარდა ყორანს
და გული მაინც კვლავ მრთელდებოდა.

ცხოვრობდა ერთხელ მგზავრი საწყალი,
მოხეტიალე, ვინმე პოეტი;
ნახა მრავალი მან მიწაწყალი,
ქვეყნები შორი და უცხოეთი.

მას მოეწონა ბევრი ალაგი —
ვარდის სიწითლე ჩამავალ მზისი,
მაგრამ ეერ ჰპოვა ვერსად ქალაქი
ისე ლამაზი, როგორც თბილისი.

თვალთ იხილა შეუსადარი
ოქრო, სიმდიდრე და განსვენება,
გულით კი ფიქრობს: მიწა სად არი
ჩემო თბილისო, შენი შევენება!

შენ გენაცვალოს ქალაქი ყველა;
ჯობიხარ რიოს, ვაშინგტონს, პარიზს, —
თავზე მთაწმიდა გადგია მცველად,
ძირს ტალღებს არწევს დუღუნით მტკვარი.

ცა კურთხეული კალთას გაფარებს,
ცხრათვალა მზის ქვეშ ვნებებით თვრები,
გუგუნი გააქვთ სიონის ზარებს
და ბანს გუგუნით გაძლევენ მთები.

როს გარიჟრაჟზე შენი ქედები
მზეს უღიმიან ოქროთაველას;
გიმღერენ ჰანგებს შენ პოეტები:
შოთა, აკაკი, ვაჟა-ფშაველა.

მაგრამ თუ ღამის მღუმარე კალთა
დაფარავს ველებს ნისლით და თრთვილით,
სული ობოლი გამოვა მტკვართან
და ატირდება ბარათაშვილი.

თუ ვარსკვლავებით შემრავალსული
ცა, თავს დაგყურებს ლურჯი კამარით, —
შენ გესიზმრება დიდი წარსული:
დავითის ხრმალი... დროშა თამარის.

იყო და მერე არა იყო რა,
ღვთის უკეთესი რა იქნებოდა?
გული კლანჭებით გაჭქონდა ყორანს
და გული მაინც არა კვდებოდა.

1954.

ქველი ჰანგები

ა.

ყველა ვარსკვლავი ცნობილია და დანახული.
ყველა სასმელი გამოცლილი ბოლო წვეთამდე.
ყველა შარავნა გავლილი და გადალახული:
საქართველოდან მიმავალი ინდოეთამდე.
«მაშ რას დაეძებ ხეტილით ამ ძველ ბაღებში?»
— მინდა ვიყნოსო ყვავილები ძველ შირაზისა,
ვისმინო სევდა, მწუხარ თარის ბაიათებში
და ძველი ჰანგი ბასიკის და თეიმურაზისა.

ბ.

როცა შაჰაბაზს აუსრულდა ნატვრა, ზმანიტი
და ქართლ-კახეთი დაიმონა ბოროტ ზრახვებით.
მან ურჩ კახელებს აუჩეხა ბალ-ვენახები
და ტყვე მეფენი «გადანათლა» მუსულმანებად.
წარვიდნენ დრონი... და კახეთში ძველი ბაღები
ისევ აყვავდნენ, გაიფურჩქნენ ქორფა ვაზები,
კვლავ ვახტანგებად გადაიქცნენ შაჰნავაზები
და გაიპარეს ისევ წვერი, ინით ნაღები.

ბ.

ვისრამიანი, ყარამან და როსტომიანი
პაპაჩემისგან ძველ ბუხრის წინ ხშირად მსმენია,
მაგრამ, მითხარით, აღ მოსავლურ ფერად გენი-
და ფანტაზიებს დაიჯერებს კაცი ჭკვიანი?
სულ სხვა რამეა რუსთაველის მწყობრი გალობა.
პოემის ჩარჩო, მისი გული და ნაპირები!
ეს არის წიგნი პირიმზის და ნამდვილ გმირების!
და საქართველოს სინამდვილე და რეალობა.

დ.

ძველ სპარსელებსაც ჰყავდათ წინად დიდი
მგოსნები:

ომარ ქაიამ, საადი და ნაზი ჰაფიზი, —
ტკბილ შაირების უსტაბაშნი, მზეზე ნაფიცნი
და გამსჭვალულნი უმწვერვალეს მაღალ
ოცნებით.

მტვერი და ხავსი გაბატონდა აწ მათ თაზიებში,
დასტკნენ ნელი-ნელ შირაზული ვარდის კონები,
და ხმა ნარნარი ისპაჰანის იაღონები
იღარ გალობენ გადარუჯულ სპარსულ ბაღებში

2.

მშვიდობით სპარსნო! ძილის პირად თქვენი
 ვალია
 შეჰერეზადეს უცხო ზღაპრებს დაუგდოთ ყურა.
 გაჰქრა ჩვენ შორის ძიელებური მტრობა და შური
 და ჩვენი გზები სხვა და სხვა მზრით მიმავალია,
 ჩვენ ვერ დაგვიხსნის მოგონება მინანქარ -
 ბროლის,
 თუ ჩავეძინა — განქარვდება ჩვენი ხსენება,
 ჩვენ გატეხილ ხრმალს სწრაფად უნდა კვლავ
 გამრთელება,
 ჩვენი გზა არის რუსთველური: მზისა და
 ბრძოლის.

3.

ყველა ვარსკვლავი: ცნობილია და დანახული;
 ყველა სასმელი: გამოცლილი ბოლო წვეთამდე,
 ყველა შარავზა: განგლილი და გადალახული:
 საქართველოდან მიმავალი ინოდეთამდე.

1949.

ქველი სიმღერა

მზიბლავს ეს ჭალა, ეს მთა, ეს ველი,
მივსდევ ვენახებს — ზვრებს უნაპიროს.
და გულში ძველი სიმღერა მღერის:
«ჰომე, ნაპირნო, არაგვის პირნო».

თქვენ საჩუქარი მიიღეთ ჩემი:
მსურს სისხლი ჩემი დაფნად დაგფინო.
მკერდნატყვიარი ყვირის ირემი:
«ჰოი, ნაპირნო, არაგვის პირნო».

იცვალნენ დრონი. თქვენ კვლავ ძველნი ხართ —
ქალებო, მთებო შევებით მომზირნო!
დახოცილ ლომთა სისხლით სველნი ხართ,
«ჰომე, ნაპირნო, არაგვის პირნო».

მსურს, თქვენ ვაზების ზედაშეს ვსვამდე:
მხურვალეს, მზიანს, ჩვენ ქართულ მირონს,
დიდება შენდა უკუნისამდე —
«ჰომე, ნაპირნო, არაგვის პირნო».

როცა საღამოს ბინდი აშლილი
დაფარავს ჭალას და ცას საფირონს,
გიმღერებს სევდით ბარათაშვილი,
«ჰომე, ნაპირნო, არაგვის პირნო».

1947

სახეგრის ლაშქ

შელამდა უკვე. მთების გრეხილი
ჩამოიბურა თალხი ბინდებით.
ძირს მიწა სუნთქავს მკერდგაღებლით,
სავსე ღვთის მადლით და გარინდებით.

არ მოსჩანს არსით, ცეცხლის არც კვამლის
მძინარ დაბაში კრთომა, ციალი;
სიჩუმეს არღვევს ყივილი მამლის
და შორეული ურმის ჭრიალი.

მაგრამ საცაა ჩაქცეულ ხეებს
გორის თავიდან დახედავს მთვარე
და მოდინახის ციხის ნანგრევებს
ვერცხლის ფერ შუქით ააელვარებს.

მაშინ მნათობის შუქმა სრული ჰყოს
ამ არემარის შნო და დიდება;
მაშინ ბულბული იმღერს «სულიკო»-ს
და თვალებს ცრემლი დაეკიდება.

მაშინ ნათელა თოვლის ფერ ჩოხას
სარკმლიდან აწვდის რაინდს შორეულს, —
ველთა შვენებას ზურმუხტი ნოხავს,
გული ვერ იტევს გრძნობას შორეულს.

არგვეთის მთაზე დამჯდარი მთვარე
თითქოს გაფრენას ელის წამიერ...
დიდო აკაკის მშობელო მხარევე,
იყავ მარადის, მრავალყამიერ!
1953.

F 15. 326
2

როცა ცაცხვების გრძელი ჩრდილები

ჩოცა ცაცხვების გრძელი ჩრდილები
გაეკვრის მიწას და შებინდდება,
შენ გაღელვებენ სხვა სურვილები
და სხვა სურათი შენ მოგინდება.

შენ მოგინდება ალერსი ტკბილი
სახე-წყლიანი, კეთილი ქალის;
იმის კალთაზე მოხუჭვა თვალის
და უცოდველი, უნაღვლო ძილი.

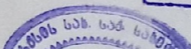
ის შენ გაამბობს შვენიერ ზღაპრებს;
დაგაწყობს თმებზე ფიქალის ხელებს
და შეგაყვარებს წარსულს, წინაპრებს
ამ მთებს, ამ ქალებს, გარემოს, ველებს.

შუბლს ნაოქები... მზერა ნათელი...
გლოვა და სევდა დაგეცა ბედათ;
ოთახში ჩუმად იწვის სანთელი;
სთვლემავ, ლოდინით დაღლილო დედავ!

და თუ გაისმა ფეხის ხმა ნელი
მგზავრის გვიანის — სოფლის შარაში,
შენ იმზირები სველ ფანჯარაში
და მე ამოოდ, ამოოდ მელი.

1926.

საქ. სსრ კ. მარქსის
საბ. საბ. რესპუბ.
გ. მ. ლ. ა. თ. შ. ა.

ყველა სიმღერას მირჩევნია..

ყველა სიმღერას

მირჩევნია ძველი «ხელხვაგი»,
«ერთხელ ვიხილე» და
«გაფრინდი შავო მერცხალო».

ჰო, გულო ჩემო,

ჩაღველფილო ვით ნაკვერცხალო;
ანთე ალად

წარსულ დღეთა ფოთოლთა შვაგი.
ძველ სიმღერებში

ყველასა სჯობს ჩვენი «ხელხვაგი»,
«ერთხელ ვიხილე» და
«გაფრინდი შავო მერცხალო».

ყველა მდინარეს

შენ ჯობიხარ ფაზისის წყალო,
ყველა ლამაზსა:

თვალეუუუნა ოდიშის ქალო;
ყველა ფრინველსა:

გაფრენილო შავო მერცხალო
და ყველა წამწამს —

შავ წამწამთა გიშერის შვაეო.

ძველ ტარაბელში
აღარ ჰკვნესდნენ მწველი თარები..
ბესიკის ბაღში
მოურწყველად ვარდი ჰკნებოდა,
ბულბულის ნაცვლად
ვარდის შტოზე ყვავი ჯდებოდა
და იადონებს
ვადურაზეს ბაღის კარები.
გრილ ტარაბელში
აღარ ჰკვნესდნენ ძველი თარები,
ბესიკის ბაღში
მოურწყველად ვარდი ჰკნებოდა.
შირაზულ ბულბულს
თბილისური ეჯიბრებოდა;
მაგრამ ჩარაზეს
კრაზანებმა ბაღის კარები.
ძველს ტარაბელში
აღარ ჰკვნესდნენ ძველი თარები;
ბესიკის ბაღში
მოურწყველად ვარდი ჰკნებოდა.

როს თარის სიმებს
 ააკუნესებს მწველი მიზრაფი,
 ნდომას აუშლის
 საროკავად ლამაზ ქალწულებს,
 და უმღერიან
 საიათნოვა და მირზა შაფი —
 ზესიკის ნაცვლად;
 ყორნის ბოლოს გადახატულებს
 და მტკვარი ტალღებს
 ერეკება რძისფერი ქაფით
 კვნესით ჩაუვლის
 მოხუც მეტეხს და ნარიყალას, —
 მთაწმიდის არეს
 თავს ადგია მთვარე ნამგალა;
 ორთაქალაში
 ქეიფია ზურნით და დაფით —
 და ტკბილი ყრმობის
 სურათები ჰქრებიან სწრაფი,
 ნისლი დაჰფარავს
 მოხუც მეტეხს და ნარიყალას.

1938.

ნაკარტახალი

აღარ უღეროდა თარი, არც ჩანგი,
და არც სიმღერა ღამის მთევარის,
ეკიდა კაჩხას, ნაფენი უანგით
ხრმალი, ხირიმი და სატევარი.

ოდესღაც წაბლის მხიარულ ოდის
დაღეწა ქარმა ბჭე და სალტები;
დაშრა იმედი და წყარო კოდის,
დაფითა ჩრჩილმა ჩოხის კალთები.

ძველი ცაცხეები ვადაწვნენ გვერდზე —
გადაუარა აღმა ტაროსმა;
არვის უშველა ნაკიდმა მკერდზე
მაცხოვრის კვართმა და ავგაროზმა.

არსად სჩანს ძნებით გავსილი კალო,
ვით გაფეთქილი ტყეში იელი;
ცთომილ ვარსკვლავთა ჩამოდგა ალო:
კირჩხიბის, ძაღლის და მორიელის.

გადაუფარავს ხავსსა და სილას
ტაძრის ჩუქურთმა; ძველად ნახელი
და უბატონო: მტვერით ავსილა
ხულა, მარანი და საწნახელი.

ტანს მოღებია ჭმუნჯათ და ლოდათ
მუხას ასწლოვანს მუმლი ახალი, —
ასე დაიქცა მზიანი ოდა,
ა.ე შეიქმნა ნაპარტახალი.

1942.

ოცნება რთველში

ამ მთის გადაღმა ფართო ველია
და საოცნებო გადასახედი.
მჯერა: იქ ახლა შუა რთველია
და უსათუოდ მეც მიმელიან:
ზვრები სვირის და ზვრები კახეთის.

ავეყვები ამ მთის ბილიკს ქვებიანს;
ჩავალ, ავაღსებ ლალით კალათებს;
სოფლის ბიჭები იქ დამხვდებიან,
ვნახავ გოგონებს წაბლა თმებიანს
და გულში შუქი შემოანათებს.

და სამკაული ვაზს რომ ჰკიდია:
იაგუნდი და ქარვა ქებული,
სოფლის მარნისკენ ერთად მიდიან
და საწნახელიც ღრმა და დიდია —
ხარბი ვეშაპი, პირდაღებული.

მზე ჩადის... და ცას შეფერავს ინით,
დევებათ სჩანან ჩალის ზვინები.
ქვევრებში ტკბილი ამბოხდა ჟინით
და, დიონისოს გაჩაღდა ლხინი
მზისა და მაჭრის დაქორწინების.

ნელინელ ჰფარავს უკუნი არეს
ფრთებ გაფოფხილი შავი არწივი;
ძაყრების მღერა აღვიძებს შარებს
და ცაზე მოსჩანს ახალი მთვარე
ქარვისფერ ღვინით სავსე ყანწივით.

1955.

მეზა ქართული

ა.

ხევებში რბიან ქუხილით წყლები,
ბუმბერაზებად დამდგარ ნ მთები,
ნისლის ნაბდები მოუსხამთ გარსა.
ქალები ჩანან ლურჯი და კარგი
და ყვავილებით მდელი ნაქარგი
მწვანე ტალღებთ მიჰყვება ქარსა;
შრიალებს ზღაპარს ძველი ქადარი
და მე ამ ქვეყნად შენი სადარი
არ მეგულება სხვა კუთხე არსად.

ბ.

პურს დაუხრია მძიმე თაველი
და სიმინდს ტარო ორი მტკაველი
გაუშვერია ტკბილი რძით სავსე;
ეზოებს ჩრდილავს კაკლის ხეები,
ძველი კოშკები და ციხეები
გადმოსცქერიან გარემოს თავზე.
ქვეყნად ბევრია ლალი ჩვენება,
მაგრამ ვერც ერთი ქვეყნის შვენება
მე შენ შვენებას ვერ მივამსგავსე.

ბ.

მკვდარს რომ ჩამესმას უფლის ხმა ზარად:
«აჰა, განიქებ სიმშვიდეს მარადს
და სამოთხეში თავშესაფარსა». —
ვეტყოდი: გმადლობ, მამათ წმიდა,
მაგრამ თუ ჩემი ცხოვნება გინდა:
მშობელი მიწა მარგუნე მკვდარსაც.
მე მისი მსგავსი წყლების ჩქრიალი
და ცა-ფირუზის კაშკაშ-ციალი
არ მინახია ამ ქვეყნად არსად.

ღ.

და ვუბრუნდები მშობლიურ კერას,
რადგან განგების წყალობა მჯერა —
გამოჩნდა ოდა და დერეფანი!

ხმაური გააქვთ ქვევრებში სარცხებს,
ფუტბარიც ისევ ეხვია ცაცხვებს
და ჩვენ ალვისხეს აყროდა ტანი.

ხელი შევახე ზემოურ მარანს
და დედა ჩემი მეძახის წყნარად:

«შვილო, სადა ხარ ამდენი ხანი?»

«დედავ! მოუედი მგზავრი გვიანი,

«გზა მქონდა გრძელი, თანაც ქვიანი

«და ეკლებით მაქვს ფეხები წყლული.

«ბნელ სამარეში დიდ ხანს მეძინა,

«მაგრამ მომინდა რომ მომესმინა

«შენი ნანინა, აკვანში თქმული».

მე მოვიარე ქვეყნები ბევრი,

ვნახე მრავალი ჭალა და ტევრი,

მაგრამ სად იყო მიწა ქართული?

1954.

სიზღერა ამირანისა

კავკასიის მძლოვან მუხას
დახვეოდენ ყვაეები;
ედებოდა მზის შუქს რუხად
მათი ფრთების შვაეები.

სუროთი და მუმლით ტანი
ჰქონდა დანაფარავი,
გაისმოდა ამირანის
გმინვა გულ-შემზარავი.

დაჰკიოდა ქარი ცივი,
შავი მთების ფირალი,
არ სტუმრობდა მას არწივი,
არც ირემი მყვირალი.

უხუთავდა სუნთქვას ხეებს
გველეშაბის ტყეეობა,
წვეულება ჰქონდათ დევებს
და აღქაჯებს დღეობა.

აღარ რეკდა მცხეთას ზარი,
არსად სჩანდნენ დროშები,
მტრებს წაელოთ ნინოს ჯვარი
და თამარის ქოშები.

კავკასიის მაღალ მუხას
დახვეოდნენ ყვავები,
მოსდებოდა ჰაერს რუხად
მათი ფრთების შვავები.

დაფარული ჰქონდა ტანი
მუმლითა და სუროთი,
მთის გადაღმა ამირანი
ჯაჭვებს ლეწდა უროთი.

ბრძოლის ქუხილს, ბრძოლის გრიალს
ხმა მოსდევდა ხეობის;
მიანგრია, მოანგრია
მან ადგილი ტყვეობის.

იალბუზზე დროშას არკობს,
მთები არ იღრუბლება
და იმღერის «გაუმარჯოს
«კაცთა თავისუფლებას.

«გაუმარჯოს ყოფნას მზიანს,
«დიდებულს და ურღვეველს,
«გაუმარჯოს კავკასიას
«და მის კავშირს ურყვეველს.

«გქონდეთ ერთი ფიქრი ძმური,
«გამარჯვება იქ არი,
«რომ არ გექნეთ დაკუწული
«თქვენ გული და ჯიგარი.

საქართველოს ყველა ტომი
«ზეიმს შემოერიოს,
«რომ ვერც სიტყვით და ვერც ომით
«მტერი ვერ მოგვერიოს.

«რომ კვლავ ენახოთ ერთის ნებით
«დიდებული წარსული,
«დავითის და თამარ მეფის
«შუქით შემოგარსული.

«რომ კვლავ იდგეს ჩვენი მუხა
«ლაღა, ცად აშვებული,
«და სხივებით იყოს უხვად
«ქართლი გაშუქებული».

1928.

მოგონება თბილისზე

თითქოს სისინებს მთაწმიდის სიო,
თითქოს დიდებას მღერიან წყნარად,
ჩვენ ველარ ვუმზერთ შენს მტკვარს, შენს სიონ,
და მაინც გულში გვიზიხარ მარად.

ვატარებთ უბით შენ სამფერ ალამს,
მაგრამ ლოდინმა გული დაღარა.
შორიდან გითვლით მხურვალე სალამს
ჩვენო სატახტოვ! ჩვენო ქალარა!

შემოგაღწეწეს რკინა და რვალი,
ხშირად შეგმოსეს მტრის უცხო ქურქით,
როცა მშვიერი ქართული ხრმალა
ხორცს ველარ სჭამდა სპარსის და თურქის.

შენზე ზღაპარი შეთხზულა ბევრი,
ლეგენდა ძველი: ხობხის და ქორის,
და ბედი მწარე დევნილის, მდევრის;
ადუღებული გოგირდის ტბორი.

ახლა სპარსული ძველი ჰანგები
და არც ჭრიალი არ გესმის ურმის;
დადუმებულან თემურლანგები,
ნაღარა, დაფი, კიჟყინი ზურნის.

ახლა არვინ სჩებს ვაზების ძირებს,
ხანძრით არ იწვის ოქრო-ყანები,
ცრემლით არ რწყავენ არეზის პირებს
ქართულ ტყვეების ქარავანები.

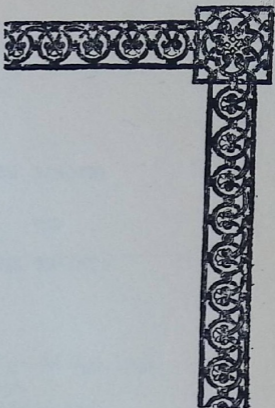
ველარც თურანი, ველარც ირანი
ძირს ველარ უთხრის მძლე ქართულ მუხას;
დამიწებულა ძველი ტირანი
ჯალალედინი და თურქი ბულა.

შემდეგ დაგესხენ სხვა მტარვალები
ცრუ მეგობრობით გიხვევდენ თვალებს;
ქერა სკვითების ელალი თვალები
გადმოსცქეროდენ შენს არემარეს.

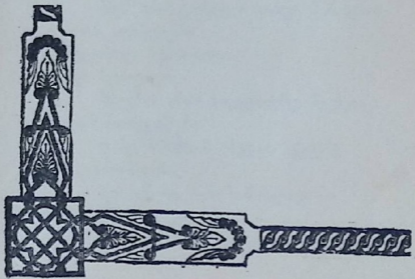
მაგრამ როდი გაქვს შიში და ძრწოლა
ქალაქო, ციხეც! აღმასის ტანის,
გულს ჩაგრჩა ამაყ დღეების ჟრჭოლა:
დიდი დავითის და გორგასლანის.

გამშვენებს მაინც შუქი უკლები,
თუმც გიბორკავენ ჯაჭვები ხელებს;
აღსდევ თბილისო! თავისუფლების
დროშა დაარქვე შენს ციტადელებს.

1950.

ქ ვ ე ლ ი ა ი ვ ა ნ ი

ქველი ბარათი

ანუ

დედის წერილი

ძვირფასო შვილო!

ცხარე ცრემლი მინამავს სახეს
ამ წერილს რომ გწერ,

და დამწვარი ჩემი გულია,
ჩემი სურვილი:

შენ რომ ერთხელ კიდევ მენახე —
გულის კუნჭულში
სამუდამოდ შენახულია.

და ეს სურვილი

მზაფრი არის სიკვდილზე მეტად,
მაგრამ მაინც გწერ,

ვინც მიჩანხარ იმედის სვეტად
ნუ დაბრუნდები,

გეხვეწები, ჩემს სანახავად, —
სჯობს რომ დავლიო

დღენი ჩემი უმზეოდ, შავად.

ხშირად ვნახულობ
 ღამეებში სიზმარს საამოს:
 თითქოს დაბრუნდი,
 შემოაღე ჭიშკრის კარები,
 ჩამავალი მზე
 ტანზე იცვამს შვინდისფერ სამოსს
 და საჯვარედან
 კვლავ რეკავენ მწუხრის ზარები.
 მე ვეგებები
 მოკრძალებით ჩემ უცნობ შენ ცოლს
 და სიხარულით
 გადავკოცნე შეღიშვილები
 ეზოში კრუხი,
 ვარიები და წიწილები,
 მეწველი ძროხა
 ხბოს შეზმუის ფერდელა, მუქი
 და ჩემ მკედარ გულში
 კვლავ ინთება იმედის შოქი.

მაგრამ მაინც გწერ,
 ჩემო ბიჭო, ნუ დაბრუნდები!
 გზა არის ჩვენკენ
 მომავალი ბოროტი, ავი-
 ჩვენ მოვლილ ვენახს
 შეესია ეკლების ხვაღი
 და ჩვენ სამრეკლოს
 დასჩხავიან ყვავთა გუნდები.
 ნუ მოხვალ, შვილო,
 ვერ გავმართავთ მხიარულ ნადიმს;

უენ ძველ მეგობრებს
 ვერ მოვიწევთ, ველარც ერთ მათგანს;
 ვერ მოვხდით ქვევრებს
 აყალოთი დაგლესილ ბადიმს
 და საღეთისმშობლოდ ვერ
 შეგიწვავთ თონეში ბატკანს.

მამა-შენს, შვილო,
 შეუსრულდა სამოცდაათი,
 ვით უანგმა რკინა,
 კაეშანმა გული გამოხრა;
 დაბერდა, მოტყდა,
 ყავარჯენით ძლიესალა დაღის
 და ხშირად მესმის
 მისი მძიმე კვნესა და ოხვრა.
 ხშირად ამიშლის
 მოგონებებს ტკბილი სიამით
 უენი წინდები და
 მესტები სკივრში ნალაგი.
 ნუ მოხვალ, შვილო!
 გითული დედა მე მარიამი;
 საქართველოში —
 აღარ არის ჩვენთვის ალაგი.

.
 გუშინწინ ვნახე ძველ ლექსებთან გადანახული
 მე ეს ბარათი, დედი-ჩემის ხელით ნაწერი.
 დავეცი... დავბნდი... ამოვარდა ბუდიდან გული;
 და თვალებს წასკდა მწარე ცრემლი გადმონაცერი

1938.

თამარის ღრეზა

ვეძღვენი კალე ხალიას და
«ბედი ქართლისა» თანამშრომლებს

განგაში და ზათქი იყო
მინდვრებზე და მთებზე
და ღრეზები ფრიალებდნენ
მედგარ ქარის ფრთებზე.

მზესა, ცხენთა ნატერფალით
წართმეოდა შუქი,
ყურთა სმენა დახშულიყო
დაბდაფით და ბუკით.

ერთობ ლაშქრით ავსილიყო
მინდორი და ქალა;
თურქებსა და სარკინოზებს
სხებდნენ როგორც ხალას.

მაგრამ ახლა ღარ ჰკვეთდა
ზეცას ელვა ხრმლები;
გორი იდგა, დახოცილი
საქართველოს მტრების.

დაეღწათ, შეემუსრათ
შუბებით და ხრმლებით,
გაქცეოდათ ნუქრადინი
ორიოდე მხლებლით.

ვინ დასთვლიდა ნალაფარს
წითელსა და ფლურსა?
გახრილ თურქთა იათაგანს,
ტაიქს არაბულსა?

არვის სურდა საქურქელი
სპილენძის და რვალის,
რაცე ეწყო მარგალიტის
და გათლილი თვალის.

ჯარი იდგა საადღუმით,
რიცხვით ჰგავდა ბზესა;
თვითონ თამარს მოელოდნენ,
ამომავალ მზესა.

გამობრძანდა თამარ მეფე,
ირგვლივ შუქთა მფენი,
აფხაზურად მოკაზმული,
ქართულ ლურჯა ცხენით.

თან მოსდევდა სიამაყე
ჩენი ძველის ძველი,
ქყონდიდელი, მხარგრძელები
და თვით რუსთაველი.

ვაშათი და ალტაცებით
იგრილა ჯარმა,
გამარჯვება მიულოცა
ამირსპასალარმა.

და ნადავლი უდიდესი
რომ ეჭირა ხელში:
ხალიფების მწვანე დროშა
მის წინ დასცა მტვერში.

მეფემ ლაშქარს გადახედა,
გადასახა ჯვარი.
თამარის მზეს იფიცავდა
საქართველოს ჯარი.

და ამაყად ფრიალებდა
იმ ჟამს და იმ დროსა
ტრაპიზენიდან ყაზვინამდე
თამარ მეფის დროშა.

1947.

ამსხვერველნენ მძიმე ჩაქუჩებით...

ამსხვერველნენ მძიმე ჩაქუჩებით
 ზარებს მცხეთაში,
 ფანტავდა ქარი დანგრეული
 სასახლის ყაერებს,
 ისევ უღმერთოდ აწამებდნენ
 არგვეთის მთავრებს
 არაგვზე, მტკვარზე, რიონზე და
 მოწამეთაში.

დაკოდილ არწივს მკერდზე სისხლი
 ჩამოსდიოდა;;
 იხერიპებოდა ზილწი ტუჩით
 ქართლის ზედაშე;
 არვინ უნთებდა თაფლის სანთელს
 საწყალ დედაშენს:
 ხახულის ხატთან ფეხშიშველი
 რომ დადიოდა.

ჰყრიდა გულცივად საფლავების
 ამომბარავი
 წინაპართ ჩონჩხებს, მამაპაპათ
 სამარხებიდან;
 ცრემლი ეონავდა ხავსიანი
 ძველი ქვებიდან.
 იყო გოდება და ტირილი
 გულის მზარსვი;
 ვით პერგამენტის, დახეული
 ძველი ბარათი
 ეყარა მტვერში ჩვენი ხრმალი
 და მუზარადი.

1926.

ჩვენი მხარე

მორბის ჯრუჭულა და ყვირილა ამაყი, ურჩი
 და ზოდაბუნებს გადმოსცქერის ძირს მოდინაზე.
 ცა არის სუფთა, ისე სუფთა და ისე ლურჯი:
 შაბიამანი შეასხურეს თითქოს ვენახებს.
 თითქოს მზის სხივი იღვენთება ოქროს ღერებად
 და თუ ღამეა, მთვარის შუქიც ისე ანთია,
 რომ მეწსქვილე თედაოზა ბამბისწვერება
 წისქვილის რაფთან წყალში ისერის ბადეს
ზღართიანს.

სხვა სურათები... დაირის ხმა, ლხინი, ცეღური .
 და მოგონებებს საყვარულით გავეკიდები,
 და ვხდები ისევ სევდიანი და უბედური,
 თითქოს ჩემ სულსაც შეესივნენ ქერა სკვითები.

1926.

დამშვილობება

(შალვა ამირეჯიბის ხსოვნას)

როცა დავტოვე მყუდრო მხარე,
 ჩვენი სოფელი,
 რაღაც სხვა გვარად შრიალებდნენ
 ცაცხვის რტოები;
 თითქოს მესმოდა შვენიერი
 ვალსი შობენის:
 დამშვილობების, სამუდამოდ
 განმარტოების.

რუ ჩხრიალებდა გულ-მოკლული,
 პატარა, წმინდა
 და ყვავილები გაპენტილნი
 და ფერმიხდილნი
 მეუბნებოდნენ:

სად მიდიხარ, რისთვის არ გინდა
 ჩვენთან დარჩენა, ჩვენთან ყოფნა,
 ჩვენთან სიკვდილი?!

«ჩვენ შენ გიამბობთ ამ მიდამოს
 დიდებულ ზღაპარს
 და სიყვარულის შეგასწავლით
 მარად ხეაშიადს.
 სხვა საქართველოს, სხვა სამშობლოს,
 სხვა თავშესაფარს
 ვერსად იპოვნი, ამაზე კარგს,
 ამაზე ღიადს».

სწუხდნენ მინდვრები, სწუხდნენ მთები,
 სწუხდა ჯეჯილი;
 მეც ნაღვლიანი გავცქეროდი
 მტრედისფერ ზეცას-
 უცბად მომესმა გრამაფონის
 ხმა ჩახლეჩილი, —
 ვილაც სულელი ამღერებდა
 «მარსელიეზას».

და ეს მოტივი ახალ ყოფნის
 აზრით მღვრეული,
 შესტრფოდა ახალ ალტაცებას,
 ახალ დროებას...
 შორს, ერთ გორაკზე სჩანდა
 ციხე ჩამონგრეული
 და მყუდრო ქალას შესჩიოდა
 ამაოებას.

1928.

მოგზაურის ოცნება

ამ შარავზას რომ გავცდები
ქარიანს და მტერიანს,
დავინახავ კობტა ეზოს
და სახლს კრამიტეიანს.

დავინახავ ჩრდილში ხარებს,
ღვინიას და წაბლას
ღობის ყურში, საბძლის ახლოს,
კობიტების დაბლა.

კ'უხი დადის წიწილებით
და ვარააც ორი;
ეზოს ისევ დატრიალებს
ძველებურად ქორი.

მკათათვეა, ოქროს ძნები
ამშვენებენ სოფლებს,
ქიანური გაუმართავთ
ცაცხვზე კრიკინობლებს.

უმღეროიან მზეს და გვალვას,
ერთფეროვან ჰანგებს.
მე კი მინდა ჩვენ ეზოსთან
ჩავეიარო განგებ

და ეზოში მოხუცს ვხედავ
ყავარჯენით ხელში,
თეთრი თმით და თეთრი წვერით
და მოლუნულს წელში.

სალამს ვაძლევ თავდახრილი
მის წინაშე მდგომი —
«ყარიბი ვარ, მგზავრი ეინმე,
დასვენების მდომი».

მაკვირდება... მაგრამ ვერ მცნობს, —
თანაც ამბობს თბილად:
«აი, აგერ კაკლის ჩერო,
წამოწეჭი, გრილა!»

«მე გოგონებს გადავცახებ
და არ მოიწყინო,
მსურს მოვართვან აქ ჩეროში
სამხარი დ. ღვინო».

თავს ვიმაგრებ... არ მსურს მიცნოს,
მაგრამ როდი მჯერა!
ცრემლი მახრჩობს, გულს გაუღის
ბაგა-ბუგით ძგერა.

სული ყელში მებჯინება,
თვალებს ცრემლი ნამავს
და უეცრად აღმომხდება
ქვითინითა: — «მამაე!»

მამა მიცნობს: «აი, შვილო,
რომ ვეძებდი ვნახე!» -
და ბამბისფერ წვერულვაშით
დამიფარა სახე.

ყვირის: «მოხდა სასწაულ-
ღიადი და ძვირი,
დამიბრუნდა ეგვიპტეში
გაყიდული შვილი».

ზემია. ხარი დაკლეს,
თონეს ასდის ალი,
ღალის ღვინოს ყველა აქებს
ფხიზელი და მთვრალი.

ბ.

ღალით, მზის რომ გამოჩნდება
ოქროქოჩორ თაეი,
ხაჩირემი ბღავის.
მთაში ჰყეფენ არწივები,

მაგრამ ღამით რომ გაეღვრის
ზეცას მთვარე მკრთალი,
კოშკში შუქი გაიელვებს
მზეთუნახავ ქალის-

ჩვენი ძველი წინაპრები
როს ჩეხავდნენ დევებს,
ხაშლის ნაკვესი ეღვარება
ანათებდა ხევებს.

ბ.

განა მართლა საწყალი ვარ
და უჯიშო გვარის?
მაწანწალა ემიგრანტი,
უპატრონო მკვდარი?

არა, ისევ მდიდარი ვარ,
ძველ ოცნებით ვთბები;
ვენახიც მაქვს, სახნავებიც,
ტყეც და სათიბეებიც.

ფუძეს უძევს ნადუღარი
ფოლადი და კირი,
ორიათას წელზე გრძელი
ჩვენი ტომის ძირი.

და თუ მიმცემს უცხოეთის
მიწას ბედი ავი,
თუ ჩემ საფლავს ვერ იტირებს
ძმა და ნათესავი, —

ოკეანეს გადმოლახავს
საქართველოს ქარი
და ჩამძახებს: «სალამს გითვლის
რიონი და მტკვარი».

1956.

მოგონება

კაკლის ჩეროში კაცი შავწვერა
წალდით წვერს სთლიდა ხარდანს თუ ქიგოს,
ამ დროს კი ქალი მაღალი, ქერა,
ასე ეძახდა თავის ბიჭიკოს:

«ჩემო ჩიორავ! ერთი ხელადა
მომირბენიე წყალი წყაროდან».
ბავშვმა ხელადა მოხელა, და
გაიქცა მღერით — მას უხაროდა.

მეც მოგონებით მოვკალ სურვილი,
ვით მონადირემ თოფით კაკაბი;
ჩვენ ეზოს ერტყა ტყე დაბურვილი
ქინკებით საესე და გასაკაფი.

ეზოდან სჩანდნენ ნაქერლის მთები,
ირგვლივ ნისლებით შემოწურვილი;
მას შემდეგ შეესვი მდინარე, ზღვები
და მაინც ვკვდები, დედავ, წყურვილით.

1926.

მთესველის სიმღერა

... და გამოვიდა მთესვარი თესვად...
მათე 13,3

თავს ადგათ ჩრდილი ფოთოლთა შორმის,
მიბმულნი იყვნენ ჩეროში საბლით.
თვალეზი ჰქონდათ ხატულა ირმის
და ფერი: მწიფე, კაქალი წაბლის.

ჯერ ახლოს მიველ, მსურველი ნახვის,
თვალი გავაძღე მათი ყურებით.
ახლა გავმართავ ჩვენებურ სახნისს
და იფნის უღელს აპეურებით.

მოვნახავ ბათმანს, მოვნახავ ფიწალს...
თელს მომცემს უხვი მუხის ბედელი,
გავყვები სახნისს, რომ დავხნა მიწა, —
ეს უყი ახო, გაუტეხელი.

დავთესავ ქართულ მარგალიტს ნარჩევს, —
 განა ღირს უცხო თესლი ვეძებო?
 მსურს წინაპართა მიწაზე დარჩეს
 კვალი, ლარჯით უხარვეზებო.

სალამოს წყლისკენ გავირეკ ხარებს
 წყალი ნანინას თითქოს ჩქრიალებს,
 ქედის ქოჩორზე გადმოვა მთვარე
 და სიო ცაცხვებს ააშრიალებს.

მაშინ გული გრძნობს ჟრუანტელს უჩვევს,
 ძილში ჩაფლული მოსჩანს სოფელი;
 მიწას კურთხეულს შევახებ ტუჩებს
 და ცას ავხედავ სამადლობელით.

დადგება ყანა ვით ნატერისთვალი,
 რთველში აავსებს კალოს და ეზოს.
 ჩემიც მიწაზე დარჩება კვალი, —
 კვალი მართალი და უხარვეზო.

1932.

სამი ლექსი

1. სიმღერა გზეზე

განთიადი აღებს ზეცის კარებს,
მკრთალი შუქი ცის ნაფლეთზე ბრწყინავს
შავ ძონძებში გახვეულა მხარე,
მიწას დაღლილს მოხრილ მკლავზე სძინავს-

მაგრამ მთიდან დაუბერა ქარმა,
შეარხია ფოთლები და წყალი,
მთებს ახადა მუქი ნისლის ჩალმა,
გააქანა მთდარე, ოქროს ნალი-

აჰა, იწყო მძაფრი მაჯისცემა
სინათლის და განთიადის ალომ,
მთას წარბები დაუკოცნა მზემა
და სამყარო მზის დიდებას გალობს.

2. ბაღისაკენ

შევდიოდი ამაყი და ურჩი
უცხო ბაღში, იმედებით სრულით:
რომ მეპოვნა იქ ყვავილი ლურჯი,
რომ ჭრილობა გამეკურნა გულის.

რომ მეგემა სიტკბოება ხილად
ველურ თაფლის და გარეულ ვაზის,
თაიგული შემეკონა ფრთხილად
ანემონის და შროშანა ნაზის.

მაგრამ ბაღის სხვები ფლობდნენ ზღუდეს
და იქ თესდენ ბორცოების თესლებს,
იქ წავაწყდი კრაზანების ბუდეს
და ისრებით გული დამიგესლეს.

3. ლოცვა დილით

სულში ლოცვის აფეთქდება ალი...
მაცხოვარო! კვლავ სასწაულს ველი!
გვედრები: არ დამრიდო თვალი,
შენ, ოსტატო, უმწიფესი ხელის.

მომიტევე, ნატვრა გვირგვინ-დაფნის
ალარა მშურს ნეტარება სხეების.
გულს მიგმირავს ყეფა ლევიაფნის
და შხივილი შორეული ზღვების.

ალარ მხიბლავს კრთომა ძვირფას თვალთა,
ვერაგობა გულში ლახვრად დამცეს.
ღმერთო! სადაც დაიბერტყავ კალთას,
მე იქ ვპოვებ საზრდოთ პურის ნამცეცს.

1959.

გლები ჩეროში

ვუძღვნი ვიქტორ ნოჭაძეს

მიქრიან ცაზე განუწყვეტლად
გუნდები ღრუბლის,
როგორც ნაცარა წიწილების
მსუბუქი ბუმბლი

და ჯგუფდებიან, ჩერდებიან,
სწყვეტენ ხეტიადს:
სადაც გელათი, მოწამეთა
და მესხეთია.

გლები ჩეროში, ყალიონით
და ჩაბალახით
ზის და ყურს უგდებს ვით იზრდება
მინდვრად ბალახი.

მას რას დააკლებს ავი სეტყვა,
ავი ტაროსი,
როცა ჰფარველობს წმიდა გიორგი
და ავგაროზი.

როცა მას იცავს წინაპართა
სალოცავები,

რას დააკლებენ მას ჩხავილით
გუნდი ყვავების?

თუმცა წელს წყვიტავს მას მონობის
მძიმე ჭაპანი, —
მაგრამ ზეცადან ამხნეებენ
მამაპაპანი.

ეუბნებიან:

ვერ გაგტეხავს აფთარის ტორი, —
ქართველი ერი ჩათვლილია
უკვდავთა შორის.
შენს ლულს ვერ მოჰკლავს აქი
ხელი მურტალი მტრისა,
კვლავ მოვა ხანა: რუსთაველი,
და თამარისა».

და გლეხიც ჩუმად შორეულ მთებს
გასცქერის ერთხანს,
შემდეგ დაღლილი, ხელის გულზე
ყალიონს ფერთხავს
და მხნედ ბუტბუტებს:

«ვერ დამაკლებს
ღუშმანი ვერას,
კვლავ მოვესწრები
თავისუფალ მზის ამოწვევას».

1956.

კოლიბრის გული

ვუძღვნი მიხეილ დადიანს

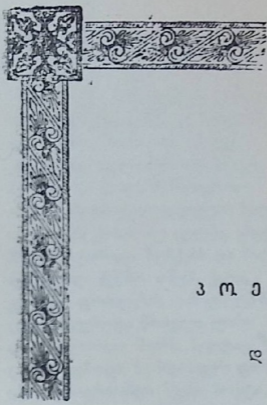
დიდია ქვეყნად მზის ელვარება,
მომხიბვლელია ხავერდი მთვარის,
ზღვის ბობოქრობა და მღელღარება,
ქექა-ქუხილი, გრიალი ქარის.

დიდია სიმთა მარადი ჟღერა,
სხივი — ნატეხი კრისტალის პრიზმით,
ფერები მხატვრის, პოეტის მღერა
გრძნობით, გონებით და აფორიზმით.

დიდია ფეთქვა და ცემა გულის,
გულის, რომელსაც ზარავს ობლობა.
ღამით ვარდებზე კენესა ბუღბუღლის
და სამუდამოდ უსამშობლობა.

მაგრამ მე ვფიქრობ: დიდება გამჩენს
და საქმეთ მისთა, საცნობართ ძნელად, —
მიკვირს: ვით იტანს წამებას ამდენს
კოლიბრის გული პაწაწკინტელა.

1957.

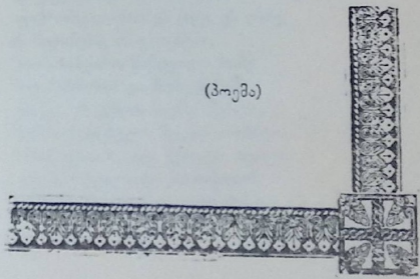

კ მ ე ბ ი

რ ა

ს ი ა ვ ზ ე ი ლ ი

(305მა)

ა.

მდინარის ნაპირს მისდევდა წყნარად
 ჩაფიქრებული, დახრილი თავით.
 იყო საღამო, მთასა და ბარად
 ცხოველყოფელი ჰქროდა ნიავი.
 ჰქროდა ნიავი და შარიშურით
 თავს დამღეროდა ყვავილებს ხალასს
 და წყლის ქოჩორიც ცელქი, გიჟური
 შეფეფებს ესროდა ბუჩქებს და ბალახს.
 აქანავებდა ძეწნის თმებს ქარი,
 ვერხვის ფოთლების ისმოდა ტაში,
 ცას მიჰყვებოდა წითელი ლარი
 და ვარდებოდა შორს, საღდაც ზღვაში.
 ცა ირთვებოდა შეინდისფერ ფარდით,
 გზას განაგრძობდა ჩვენი პოეტი,
 სულში შექროდა კმუნვა და დარდი,
 დაუფლებოდა «ამაო»-ეთი.
 ფიქრობდა: «რაა ეს დღე, ეს ღამე,
 ან შეღამება, ან გათენება,
 არის სამყარო ნამდვილი რამე,
 თუ სიზმარია და მოჩვენება?
 ეს ცა, ეს ველი, ხეები, წყალი,
 მიწის ქვესკნელი, ზეცის ორბიტი,
 რეალობაა რასაც კვრეტს თვალი,
 თუ წარმავალი და პირობითი?
 ან შემოქმედის სად არის აზრი,

თუ ამ საცოცხლეს რომ სდუნს და დედას
სიკვდილის ცელი, ავი და ბასრი
დაუზოგველად ისევ მოცელავს.
მოცელავს, მაგრამ ვისაა აქვს ცოდნა,
სიბრძნის წყაროდან გამოშავალი, —
არის თუ არა კიდევ სხვა ყოფნა,
დანიშნულება და მომავალი?
თუ არის კიდევ, დიდება გამჩენს,
ველარ შეგვაკრთობს დაკარგვა ომლად
და სულიც ისევ ცხადად შეამჩნევს
კვალს დატოვებულს ამ წუთისოფლად.
მაგრამ თუ აცდენს კაცთა თაობას
ცრუ წარმოდგენა, ცრუ სიძლიერე,
იქნებ არს მხოლოდ არარაობა,
მხოლოდ ზნეღეთი, სიცალიერე!
იქნებ ქაოსში გაითანგება
სული, მწყურვალე — ლურჯი ფრინველი!
მაშინ რა არის ღმერთი, განგება,
თუ არ მტარვალე და დამცინველი?
მაგრამ რას ვამბობ? ნაღველი, იჭვი
სულში აყეფდა, სნეული ცოფით.
ყოფნაშა არის ღვთიური ნიჭი
და საიდუმლო გამოუცნობი.
შეჩერდი... მიჰყევ ღმერთს მოწილ გულთ,
გულთ მართალით, და თავდაღებით.
ჰპოვე ამ კითხვის პასუხი ბრძნული
და საიდუმლო შენ გასაღებით»

ბ.

ასეთ გვარ ფიქრებს მისდევდა მწუხრად
 ჩვენი პოეტი, სულში გოდებით,
 როდესაც მინდვრად იხილა მუხა
 ძირს დაშვებული ჯმუხა ტოტებით.
 გახედა მუხას, გოლიათ დარაჯს,
 განმარტოებით განდგომილს ველში,
 და ხედავს ჩრდილში წყნარად დაშჯდარა
 ვილაც მოხუცია თეთრ ტანსაცმელში.
 აღედვრის პოეტს წადილი მძლავრი,
 მის გულს სურვილი დაეუფლება:
 ნახოს, ვინ არის, ის უცხო მგზავრი —
 და უნდა მასთან გასაუბრება.
 წიუახლოვდა ნაბიჯით სწრაფით,
 ფერთა თამაში სხვა სურათს სახავს:
 მოხუცია ჰქრება ვით საპნის ქაფი.
 პოეტი უმზერს სულ სხვა სანახავს...
 ხედავს გამხმარ თავს, ჩაცვნილ ყბებით
 და პოეტს აძლევს შორიდან სალამს-
 ჩონჩხზე ასხმული ხელები ძვლებს
 და დაღრქენილი კბილებით ქალა.

სიკვდილი —

«მოდი, ნუ შიშობ, გულში გაბზარულ
 იქვს და სამსალას სიბრძნე სჯობია,
 მე შენ გაგაცნობ ცოდნას დაფარულს

და არსის ყოფნის ფილოსოფიას;
 მსურდა წინედაც შენთან გამება
 კავშირი ფრთხილი და მეტად რთული,
 როცა ვუმხერდი მე შენ წამებას,
 გამოუცნობი რომ დაგაქვს გულით.
 მსურს: შენი ყველა სურვილი ითქვას;
 მინდა: უაზროდ აღარ იწუხო,
 შენს გულისნადებს, შენს ყოველ ჩიბხვას
 მზათ ვარ სისწორით რომ ვუპასუხო».

პოეტი —

«მე არ მაშინებს ეგ შენი ცელი,
 არც შენი ტანი ჩონჩხად ნაგები,
 ჩემს ყოფნას ჰფარავს ციური ხელი
 და რას დამაკლებ? თუ არ განგებით!
 თუმც სიკვდილი ხარ, სიცოცხლის მტერი
 და ყოველ ყოფნას თუმც აჩანავებ,
 მაინც მონა ხარ და ფერხთა მტერი,
 ვინაც სამყაროს მთლიანს განაგებს».

სიკვდილი —

«ჩემად ბატონად მე არ ვცნობ არვის,
 არც დამიხრია მონათ კისერი,
 არ მხიბლავს არც მზის, ნათელი ქარვის,
 და არც სიბნელის შავი გიშერი.
 არ ვმონებ არც ღმერთს და არც სატანას,
 არც ბრძანებლობის არ ვარ მდომელი,
 მე მინდა მხოლოდ საქმის გატანა:

სწორის, მართალის, მიუდგომელის.
ეს ორი ძალა იბრძვის, რომ ბოლოს
წაიღება თვისი მათ დაამყარონ.
და მათი ბრძოლის შედეგად მხოლოდ
წვალობს, იტანჯის მთელი სამყარო.
სინათლეს უნდა სამყარო ექმნეს,
სიბნელე — ბნელში დაეძებს შვებას
და სამართალი ისეთი შეჰქმნეს:
ან ღმერთს, ან ეშმაკს როგორც უხდებათ;
შე მათგან არც ერთს არ ვაძლევ შველას;
დასაბამიდან როს შეჰქმნეს შუღლი,
ვათანასწორებ სიკვდილში ყველას;
შე ვარ დამსხვრევი მონობის უღლის».

პოეტი —

«როგორ თუ შუღლის? — აბა რათ მაღავ
მხოლოდ სატანას რომ აძლევ შველას!
როცა ღვთის მიერ მოცემულ ძალას —
სიცოცხლის ძალას — მრისხანეთ ცეღავ?»

სიკვდილი —

«შე ვცეღავ მხოლოდ უაზრო ყოფნას,
როცა სიცოცხლეს ეკარგვის ფასი;
ვინც სიტკბოება ამ წუთისოფლად
ბოლო წვეთამდე დასცალა თასით,
შე ვცეღავ მხედრებს მუზარადიანთ,
ბრძოლის ველებზე სისხლიდან დაცლილთ,

ვცელავ ავადმყოფთ და სახადიანთ,
ვცელავ».

პოეტი —

«აწ კმარა!»

სიკვდილი —

«რატომ არ მაცლი!»

პოეტი —

«ახლა შენ გინდა ბაასით გრძელით
და მჭერმეტყველურ, მოქარგულ ენით-
დამისაბუთო და დამაჯერო...»

სიკვდილი —

«შეჩერდი...»

პოეტი —

«გთხოვ, რომ არ შემაჩერო!
რომ შენი გზაა მართალი მხოლოდ
და შენი ბასრი სასტიკი ცელით,
მხოლოდ მათ თიბავ, რომელთაც ელით-
გამჩენის წესით უაზრო ბოლო».

სიკვდილი —

«დიახ, ეს არის აქ ჩემი როლი,
რომ კვლავ გავწყვიტო შეუაში რგოლი —
გავეყარო ცისა და მიწიური —
მიწას ხედეს — მიწის, და ცას — ციური».

პოეტი —

«გაწყდეს სიცოცხლე ბამბის ძაფივით
და გაითქეიფოს ზღვაში ქაფივით?!»

სიკვდილი —

«არა, დასრულდეს ტანჯა და ძრწოლა,
ოცნება ფუჭი, გარჯა და ბრძოლა;
სულს მიხედეს ცაში თავისი წილი
და მატერიას მარადი ძილი».

პოეტი —

«შენი სიტყვაა სისხლ-გამყინავი,
ხარ ვილაც გულქვა და დამცინავი.
მაშ შენი ფიჭრით: ბრძოლა და შრომა,
ჩვენი წადილი, ოცნება, ნდომა,
თვით სიყვარული და აღმაფრენა,
სამშობლო-მიწა და დედაენა,
შემოქმედება, ტკბილი არია,
განა ჩვენება და ზღაპარია?»

სიკვდილი —

«სხვა არაფერი, რომ გითხრა სწორი,
პოეტებისგან შეთხზული ქორი,
რომ გაამართლოთ უქმად ნავალი,
სიცოცხლე ფუჭი და წარმავალი».

პოეტი —

«რომ გავამართლოთ? მაგრამ ეს განცდა
კაცის გარეშე სხვა არსთ რათ ასცდათ,

და ეს ღვთიური მოთხოვნილება
 რათ არ აწუხებს ყოველ ქმნილებას?
 ვთქვათ: იმ ლურჯ ცხენებს, ძაღლებს და სპილოს
 განა აწუხებთ გრძნობები მსგავსი?
 ქმნილებას დაბალს და სასიკვდილოს
 რათ არ აქვს გული ღვთის ცეცხლით სავსე?

სიკვდილი —

წარმოდგენა გაქვთ თქვენ თავის თავზე
 ადამიანებს ზედმეტად ქარბი,
 მოუსვენარი, უზომო, ხარბი,
 მარად მცურავი დასალუპ ნავეზე.
 სპილოსაც, ძაღლსაც და იმ ცხენებსაც.
 ამ ქვეყნათ სხვა რამ არ ეჩვენებათ,
 მხოლოდ: სინაღდე და რეალობა
 და არც ელიან ზეცით წყალობას,
 არ ჰვრეტენ განცდით ვარდებს და იებს,
 არ ჰქმნიან ჭორებს და ილუზიებს,
 იბადებიან, კვდებიან წყნარად:
 მათი სიცოცხლე გარდიარს ქარად».

პოეტი —

«ნუ თუ გგონია სიტყვა ვითარი
 მყოფს შემოქმედის მე უარყოფლად,
 თითქოს არ ჰქონდეს არავითარი
 სიცოცხლეს აზრი ამ წუთისოფლად!
 ვგრძნობ საიდუმლო აზრს განგებისას
 და ყოველივე ატარებს ნიშანს»

თვით შემოქმედის ურყევ ნებისას —
წყალიც, ჰაერიც, ცეცხლიც და ქვიშაც».

სიკვდილი —

«შენა ხარ ზღვაში პატარა წვეთი
და დროს სიგრძეში: წამზე ნაკლები,
ფანატიური, მწყურვალე, ცეტი,
ცხელ უდაბნოში მსრბოლი აქლემი.
შენი ყოფნაა: ხამხამი თვალის;
ჩემი: გრძელია მილიონ წლამდე
და დავაჩინე ყოველგან კვალი
პოლიუსიდან — პოლიუსამდე.
მახსოვს: სამყაროს ყინვა ზარავდა,
არ ანათებდა არც მზე, არც მთვარე,
ბნელი ქაოსის ფარდა ჰფარავდა
მთლიან სამყაროს, მწირ არემარგს.
და საიდუმლო არც მიწის, არც ცის
არ დამრჩა, რომ არ გამოვიცანი.
ენახე: ეპოქა ყინულის, ცარცის,
მაგრამ ვერ ვპოვე აზრი, მიზანი —
თუ ჩისტვის ეს მზე ანათებს გზნებით,
რატომ ამოდის მთვარე ზმორებით,
ამოვლენ... ჩავლენ... იმავე გზებით,
მოსაწყინარი განმეორებით».

პოეტი —

«მზეცა და მთვარეც, ვარსკვლავ-ეთერი,
ჰაერი, ზღვები, მთები და ველი.

— ჩვენ კაცთა მოგვცა უთვალავ ფერით —
გვასწავლის შოთა, ჩვენ, რუსთაველი.
და ღმერთიც თავის სურვილს და ნებას
გვიცხადებს ხოლმე რჩეულთა ბაგით.
რომ ჰპოვოს კაცმა ამ ქვეყნად შეება,
იგრძნოს ღვთის ხელი და ღვთის ამაგია.

სიკვდილი —

«რა ამაგია, ან მზრუნველობა:
სანამ ყვავილნი ტურფად ჰყვავიან,
მათ სილამაზეს, მათ სურნელობას
მებაღე უელის, შემნახავია,
მაგრამ თუ თრთვილმა დააზიანა,
ის როდი ფიქრობს ხსნა და შველაზე,
ამოთხრის ყველას ძირფესვიანად
და გადაისვრის სანახველაზე.
ასევე კაციც: თვალს რომ დახუჭავს
მას მზე და მთვარე აღარ აოცებს
და პიროვნების დიდება ფუჭად.
მტერად გარდიქცევა სასაფლაოზე».

პოეტი —

«თუმც სხეულს მიწა დაეფინება,
მაგრამ სახელი მყარი რამ არი,
როგორც რუსთაველის შუქი, დიდება,
როგორც დავითის და მზე თამარის».

სიკვდილი —

«ეს მხოლოდ ფუჭი იმედებია,

აქ ვერ გიშველით გამჩენი, ზენა,
ხშირად ერებიც ილუპებიან,
ხშირად ისპობა თვით დელაენაც.
ვინ გაიხსენებს რუსთაველს მაშინ,
ან და დავითის საქმეებს დიადს;
«თუ არ ტატიუნებს ქართულად ბავშვი,
«თუ შეუერთდა თვით ერი წყვედიადს?»

პოეტი —

«მშობლიურ მიწას მწვანე ქედებით
ღაცავდით მუდამ: ხრმლითა და შუბით —
რწმენა, ოცნება და იმედები
ცრემლებთან ერთად დაგვქონდა უბით.
თუმც ერის ბედი ტრიალებს, ბრუნავს,
ხან გზა ნაკაფი, ხანაც უვალი,
თუ არ დაჰკარგავს შემომქმედ უნარს
იქნება ერი გარდაუვალი.
მის ნებისყოფას ეგრე გასტეხს ძალა,
თუ თვის მეობას დაიცავს სისხლით;
ერი: დიდია ის, თუ პატარა,
მის ღირსებას სწყვეტს მხოლოდ ხარისხი».

სიკვდილი —

ჩვენ ნუ გავყვებით ამ წვავე თემას
და რიტორიკას მაღალ მცნებიანს...
(ხედავს: პოეტი თვლემს, ჟკვე თავი ჩაჰკიდა).
თავისთვის: «ნუ თუ ბაასმა დაღალა ჩემმა?»

ხელაღ? ღვთის მონას ჩასძინებია!
(პოეტს სძინავს, ბაგეს ურხევს შეკუმშული სუნ-
თქვა, ხვრინვა ც იშმის).

(სიკვდილი აგრძელებს):

«კაცის დაქანცვას ფიქრები იწვევს,
ძილოა მისთვის: მალამო წყლულში;
იძინოს ახლა, სამსალას, იქვებს
სხვა ღროს დავეთსავ კვლავ იმის გულში».

(სიკვდილი ჰქრება. პოეტს სძინავს მწვანე მდე-
ლოზე ხნიერ მუხის ქვეშ).

ბ.

(სურათი მესამე: შეღამდება. ისმის მწუხრის,
არები და შორეული გალობა).

«ცას ედება აბრეშუმად
ნელი მწუხრის ზარები,
სხეულია ახლა ჩემად,
სული კი ნეტარებით.

თითქოს ისმის გულის მწველი
კენესა ჰარფის სიმების,
ქებათ-ქებას გალობს ნელი
გუნდი ქერუბიმების.

და თუ ხორცო დაიმტვერი,
როგორც თიხა ყოველი,
სხეულია მხოლოდ მტვერი,
სული — მარად ცხოველი.

ის ისწრაფვის შუქის ნახვას
სიმაღლეთა წვეროში;
სული არის მხოლოდ ლაღად
ვარსკვლავების სფეროში.

აღარ უნდა მარად ხლება
ნივთიერის ტყვეობა,
მოენატრა ამაღლება,
აღდგომა და დღეობა.

და ნათელი არ ნახულით
ვით ქურჭელი ივსება, —
აღდგომაა მხოლოდ სულის,
დიდი სულის თვისება.

დადიოდი ხალხში ობლად,
გმტრობდა ბევრი მათგანი
და თავს გრძნობდი წუთისოფლად
როგორც მგლებში ბატანი.

მაგრამ ახლა სიხარული
ციდან რეკენ ზარებად,

სიკვდილს თრგუნავს სიყვარული,
 აღდგომა და ხარება.

და ედება აბრეშუმად
 არეს მწუხრის ზარები;;
 სხეულია ახლა ჩემად,
 სული კი ნეტარებით».

დ.

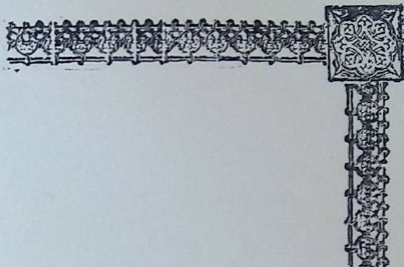
«სურათი მეოთხე: ქერუბიმების გალობა თავ-
 დება. პოეტი ზმორებით იღვიძებს, თვალს ავ-
 ლებს არემარეს»).

პოეტი — 1

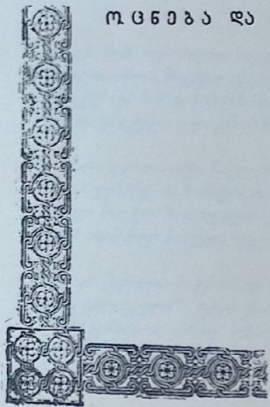
«ჩამძინებია. და მე მგონია
 მალე მთის ქედზე დაჯდება მთვარე,
 ძილში ხან ციურ ტყეში ღიმფონიას,
 ხანაც მსჯელობას ვისმენდი მწარეს.
 მკლავდა: სიცოცხლის ამეხსნა აზრი
 და გამეკურნა სული სნეული.
 ბნელეთის ელჩმა ჩამძახა მკაცრი,
 სიტყვა ~~მოწოდება~~ და იქნეული.
 სურდა მოეკლა მას იმედები,
 მაგრამ მძებნელო! არ დაივიწყო —
 სად ძალი იყო შემოქმედების,
 დასაბამიდან სიტყვაც იქ იყო.

და თვით ბელზებელს ანთებულს შუაით,
იესომ სიბრძნე ტყვიათ აჰკიდა:
«არა თუ მარტო გვაცხოვრებს პური,
არამედ სიტყვაც უფლის ბაგიდან».
ღრუბელი — წყალი ცათ ანაორთქლი —
თუმცა ხეტიალს დიდხანს უნდება,
მაგრამ ის ცაში ასული ორთქლი
მიწას კვლავ წვიმად დაუბრუნდება.
აგრეთვე სულსაც, ვით დილის ნამი,
ის დააბრუნებს მსგავსად ნამისა,
ვის ძალუძს ყოფნა ათასწლად — წამის,
წლების ათასის — ერთი წამისად.
მას არ აწუხებს დროს დაურვება,
საუკუნეთა რიგნი-წყებები,
და სულიც წმიდა აღიჭურვება
ღვთიური მადლით და თვისებებით.
ამაღლდა სულო! მზიურ სფეროში
არ მოგეკიდოს დაღლა და ძილი,
ცაზეც, მიწაზეც, მთელ სამყაროში
შენ ხარ უკვდავი და ღვთის ნაწილი».

1956.

მცნობა და სინამდვილე..

როსინანტი

თქვენ ხომ იცნობდით საკვირველ მეზანს?
(სადღაა ახლა მსგავსი ცხენები!)
ჩასცქერდა მიწას ბებერს და ვერანს
და დაქანცული იყო ქენებით.

სქამდა დღითი-დღე ნაკლებს და ნაკლებს,
შავ ბედისწერას მიანდო თავი;
ბინდი მოედო მის თვალთა კაკლებს
და როსინანტი მოკვდა, უკვდავი.

მას არ ჰყოლია პატრონად სულლა,
არც კალიგულა** უტარებია,
ის არ გამხდარა არსად კონსულად,
არც თავი პეგასს უღარებია.

ზარნიშთა ჯილა არ დგმია თავზე,
ფლოქვზე არ ჰკვრია ოქროს ნალები,
მაგრამ ის იყო ოცნებით სავსე
და უმწვერვალეს იდეალებით.

როცა ბრწყინვალე მისი რაინდი
ქარის წისქვილთა ებრძოდა კიბეს,
ის სიკვდილებმა უცბად მოთიბეს
და დაეუფლა მარადი ბინდი.

ახლა ძეგლებით ჩვენ არ გვაკვირვებს
დავიწყებული მისი მხედარი,
და დარჩა სანჩოს და იმის ვირებს
მას შემდეგ ბურთი და მოედანი.

1929.

ღარღი

ვუძღენი მიტო ანანიაშვილს

შალში ბუღბუღი გალობდა ღამით,
ვარდის კოკრებზე ცვიოდა ნამი
და მოხიბლულნი ბუღბუღის მღერით
იმოსებოდნენ ატალასის ფერით.

მაგრამ ერთ შტოზე კოკობი დარდობს,
თავჩაქინდრული, ჩაფიქრებული...
მიველ და ვკითხე: «რათ სწუხარ ვარდო,
რატომ ხარ ასე გაფითრებული?»

მან მიპასუხა: თუმცა ის გალობს,
მაგრამ ბუღბუღი მე აღარ მწყალობს,
მას შეუყვარდა მეორე ვარდი,
მე კი ამ ღამით დამაქცნობს ღარღი».

სალამურს გრძნობით უკრავდა მწყემსი,
გულს სიყვარულის ჩხვლეტავდა ნემსი,
და სალამურის ტირილი მწარე
სევდით ავსებდა იმ არემარეს.

მომინდა დამწვარ დამკვრელის ნახვა,
ვკითხე: «რამ მოგდო ცეცხლის აღმური?»
მითხრა: «ის გოგო სხვა ვინმეს გაჰყვა,
მე დამრჩა დარდი და სალამური».

ტრიალ მინდორზე ტიროდა შველი,
ცრემლით მოერწყო ზურმუხტი ველი;
მიველ და ვკითხე: «რათ სტირი შველო,
მითხარ, იქნება რამე გიშველო?»

მომიგო: «ჩემი არ ძალგიძს შველა,
მე იმედები დავკარგე ყველა,
ვინაც მიყვარდა მომიკლეს გუშინ:
გლოვა და დარდი ჩამოდგა გულში».

ბულბული, მწყემსი, ვარდი და შველი
უსიყვარულოდ შვებას არ ელის;
ყველას გულს უნგრევს დარდი ფარულად,
«დარი არ დარობს მათთვის დარულად».

1940.

პოეტი და პოეზია

ლექსი შუქია და ალი ცეცხლის,
პოეტის ფიქრი: ელვის ნაკვესი,
მკითხველის გული: თევზია ვეცხლის,
სიტყვა ფხიანი: ოქროს ანკესი.

თუ იტყვი განცდილს, დამდაგველს, მართალს,
თუ შიგ არ შეგყვა ჩმახვა მისხალიც,
მკითხველის გული დაიწყებს ფართხალს,
როგორც ანკესზე თევზი ცინცხალი.

პოეზიაა: გრიგალი ქარი,
სისხლი: მელანი და ნაწერები,
რითმა ლამაზი: კალმასი ჩქარი,
გრძნობა: ანკესი და ფაცურები.

გამართე ბაღე... და გაფერილი
გქონდეს ანკესი, როგორც წესია,
თევზი გამძვრალი, ვერ დაჭერილი
შეარცხვენს პოეტს და პოეზიას.

«თუ ვერ აღმოთქვა მზიანი მღერა,
ჩაიკალ გულში... ღუმილი სცადე;
ბევრი ვერ იჭერს კალმანს, ვერც წვერას
და ბაყაყებით ევსებათ ბაღე.»

პოეზიაა: გატეხვა ქვების:
აღმასის, ლალის და საფირონის,
პოეტი იგი ღირსია ქვების:
ვინცა სთქვას გულის გასაგმირონი.

«გატეხვა ქვისა» ნიშნავს შოთას «გასტეხს,
ქვასაცა მაგარსა», რომელიც ე. ნოზაძემ ა. ე.
შესანიშნავად დაასაბუთა თავის «ვეფხისტყა-
ოსანის ფერთამეტყველება»-ში.

1953.

90

მზავრის ამბავი

საბედისწერო გაიარე მრავალი წელი...
დასტკნა იმედი, ვით აღერდი გვალვით ყანაში.
შენ რომ გეცხოვრა, გეარსება ოქროს ხანაში,
დაგიფარავდა თამარ მეფის ფიქალის ხელი

სად არის შენთვის შემწეობა, ან და საშველი,
ვინ დაამშვიდებს მოჯანყე სულს ღვთიურ
ნანაში.

სწერ ქარვას ლექსებს და შედიხარ მკრთალ
ნირვანაში,
როგორც თავადი გეკვარაი ძროხების მცველი.

შენ გაიარე ფეხშიშველმა მრავალი ველი,
მაგრამ ვერ მიხველ დაბირებულ ლურჯ
ქვეყანაში.
დაეცი გზაზე სასიკვდილოთ დაქრილი შველი.

და ტკნები მზეზე, ვით აღერდი გვალვით ყანაში.
შენ რომ გეცხოვრა, გეარსება ოქროს ხანაში:
დაგიფარავდა შეენიერი დედოფლის ხელი.

1929.

ცხენები

მზე ქალაქს ეღება ცეცხლიან ენებით;
 ასფალტზე იღვრება: კუპრი და მელანი;
 ქუჩაზე დამდგარან შებმული ცხენები.
 დაღლილნი, დაღლილნი არიან ყველანი.

ცხენებმა იხილეს წარღვნათა სადარი
 ომები: მსოფლიოს გაელეტის მდომელი.
 მშვიერი ფერდებით მათ დიდხანს ატარეს —
 ჩინგისი, ატილა და მაკედონელი.

პაუზა დაღლილებს დაიპყრო ქიმიამ
 ქვეყანა, ომიც და მებრძოლიც.
 და ცხენის მაგიერ გვაძლევს ენერჯიას
 მოტორი: ელექტრო — ბენცოლის.

დამშვიდდით ცხენებო! დრო დადგა ნეტარი,
 ყოფნაში შეიქრა ახალი ფაქტორი:
 ზეცაში მიაფრენს აპარატს მხედარი,
 მიწისპირს მიაწვდევს ტრაქტორი.

1927.

დილით სარკესთან

აღვები დილით... ნელი ზმორებით
ფიჭრებს, ოცნებებს ღამეში ნაკრებს
და ლურჯ სიზმრების მუჭი მორევით
შენ მიადგები უძირო სარკეს.

დაიწყებ ზანტად თმის გადავარცხნით,
გტანჯავს სიმრავლე დაცენილ თმების
და შენს გარშემო, მარჯვნივ და მარცხნივ
ისმის შრიალი გაფრენილ წლების.

ძენ ღრმა საყვედურს ცივ სარკეს ახლი,
ვით ფრთებს წყლის ქავლებს თეთრი თოლია,
და გსურს არ გესვას ბეჭედი დადლის
და დაბერების მელანქოლია.

მაგრამ დიღია გოდება უფრო ,
თუ საკუთარ თავს სარკეში ხედავ —
ვით მიცვალებულს, უჭირისუფლოს,
ვით წყლის უფსკრულში ჩარჩენილ ცხედარს.

1931.

მიწაა ლეში ბეჭემოტის..

(ლეჭი: სასოწარკვეთილ იქვის დროს ყველა-
ფერზე).

კმარა ზღაპრები პოეტებო, სიცრუე მტკნარი,
ვერას გიშველით ძველ ნიმუშზე აჭრილი თარგი.
ცხოვრება შავი, უბადრუე და საცოდავი
არ გათეთრდება, არ გახდება ლირიკით კარგი.

მთელი ცხოვრება უგუნურობის ვრცელი როფია,
და შიგ ნადირობს ფაცერებით ქრელი ობობა.
ყველა ჩვენგანი: ჰონოკოკი და მიკრობია
და ყველა ერთად: მიწის კანის ავთამყოფობა.

რას ნიშნავს სევდა, ეს მუსიკა, ყვავილთა სუნი?
ეს ზღაპარია მონაგონი და მავნე ჭორი.
იბრწუნება სწრაფად ბეჭემოტის მსუქანი მძორა,
შენ თავბრუ გესხმის და ქანაობ ვით მაიმუნი.

შენ კი გგონია, რომ იქმნება რაღაც მარადი,
რაღაც დიდება, განწმედილი იდეა, სული.
ეს არის უგნურ კაცუნების მთვრალი პარადო-
ეს არის მიწა ლეშის სუნით გაბრუებული.
სად აქვს საზომი განდიდების უაზრო მდომელს?
ვინ შეაკავებს აღვირახსნილთ სასწორ-დონეზე?
უთუოდ ჯობდა დარიუსსა და მაკედონელს,
დლით ლამფით ხელში მოწანწალე დიოგენესი--
კმარა ზღაპრები, პოეტებო, უქმი ნუგეში:
მუსიკა, სევდა, ყვავილები, ლექსთა წყობები,
მიწაა მსუქან ბეჭემოტის გაბრწნილი ლეში:
კაცობრიობა: ბაცილები და მიკრობები.

1930.

მოგზაურობა ბნელი ღამით

ღამეა ბნელი

და ნორდოსტის მძაფრი სუსხია,

ღეგა ღრუბლები

ბნელი ფრთებით სადღაც მიდიან...

ცას სამკაული

შვენიერი ჩამოუხსნია

და ლეგენდარულ

გველეშაპზე გაუყიდა.

გულში სიერცეა

სარკოფაგის, სული სველია.

ფიქრებს უცნაურს,

უკან მივსდევ, როგორც მარხილი.

ჰო, რა სიჩუმე,

სიმარტივე, რა სიბნელეა!

მე მივალ ჩუმაღ...

მოწყენილი... და თავდახრილი.

1930.

შერიგება

დამშვიდდი სულო! მღელვარება
 აკმარე ძარღვებს,
 დაემოჩილე ამ ქარვისფერ
 მელანქოლიას.
 ზომ ჰხედავ: ნისლი დედამიწას
 თავს დასწოლია
 და ქარიშხალი მთელ სამყაროს
 აქცევს და არღვევს.

შენი ცხოვრება ამბავია
 საწყალი მგზავრის,
 საპილიგრიმოთ რომ წავიდა
 მექქას, მედინას..
 ღვას ცეცხლის ალი მადანივით
 გადმოედინა,
 ისმის ხრიალი დაკოდინი
 დიოხოზავრის.

ნუ გაღელვებენ, ნუ აგშლიან
 ძველი ნდომები,
 ენდე სიკვდილის გამოუცნობ,
 მისტიურ მანძილს
 და დაუბრუნე მარადიულ,
 პირველ ქმნილ ნაწილს:-
 შენი ყოველი მოლექული
 და ატომები.

დამშვიდდი სულთ! ჯანყის დროშას
 ნუ აფრიალებ,
 ნუ გაკანკალებს აგონია
 შენ გარდაცელისა;
 შენ იგრძნობ ცეცხლის აღტაცებას,
 სიბრბილეს წყლისას,
 შენ სხვა სფეროთა პლანეტებზე
 იხეტიალებ.

1933.

ნამღვილი ლექსი

ის ვინც ლექსებს სწერს,
 მას სწყურია ძიება ახლის
 და პოეზიის
 თავს აღგა შუქი მარადი.
 ლექსია საღვთო
 აღმაფრენა, ქვრეტა სიმაღლის
 და ყველა ასო,
 ყველა სიტყვა — აღმასთ კარატი.

ყოველი რითმა
 ვარსკვლავია კამკამა ცისა
 და ქვა ძვირფასი,
 ასე მარტავს შოთას გენია:
 შოთას, რომელსაც
 უკვდავება ზედ აფენია,
 ვით მოლიღლივე
 ოკეანეს სხივები მზისა.

თუმც ლექსი არის
ცვალებადი როგორც ამინდი:
ხან ქარიშხალი,
ხან მზის კრთომა თოვლიან მთაზე,
მაგრამ ლექსია მუდამ
ნაღმი და დინამოტი,
რომ აფეთქებით
აგოტაცოს სხვა პლანეტაზე.

ვისაც არ ძალუძს
რომ აფრინდეს მეშვიდე ცაში,
სჯობს ნუ დაშვრება
და ნუ იხმარს საცემრად ჩოგანს;
ის ჰგავს იმ მხედარს,
დუზის ცემით ცხენს რომ არ ზოგავს
და ფრენის ნაცვლად,
მიჩანჩალებს ჯაგლაგი «რაშით».

1928.

100

დილით

თუ ცა სუფთაა და მზეც ლივლივებს,
ივიწყებ განვლილ ღამის სიავეს;
გახვალ და დილის ნარნარა სხივებს
გაუფენ სულის სინოტიავეს.

შენ ფურცლავ გულში საყვარელ წიგნებს,
შენ ითვლი ცაზე გაფრენილ მტრედებს;
და გულიც ისევ გარშემო იკრებს
სხვა აღტაცებებს და სხვა იმედებს.

მაგრამ თუ ლეგა ღრუბელი შავი
ცის სუფთა გუმბათს გადაეხურა;
ხარ ფრთა მოშლილი და საცოდავი,
ვით გაწუნწული ტყეში ბედურა.

ასეთი დღე არ გიწვევს ბინიდან...
ხარ მოწყენილი, კუშტი, მწყურვალე
და სვამ ზედიზედ წითელ ღვინიდან
მზის ტემპერამენტს და სიმბურვალეს.

1926.

ცრემლები ზვარში

დაბინდულ სმარაგდს შეეპარა
 ქარვა ყვითელი;
 ბოჩიო ქარმა ფრთა მედგარი
 გაშალა ველში;
 დამწიფდა ცაცქა, საფერავი
 და რქაწითელი
 და მე წავედი მამიჩემის
 ვენახის რთველში.

მე მივდიოდი წინაპართა
 გათელილ კვალით,
 შორეულ ზღაპარს შრიალეზდენ
 ცაცხვის რტოები;
 მწიფე მტევნებში მზე ჭვიოდა
 და უფლის თვალი.
 და მე მინდოდა რომ ამეჭრა
 აკიდოები.

მაგრამ მემკვიდრე ყაჩაღებმა
 დამჭრეს ვენახში
 და მძიმე, მძიმე იარებიით
 დასერეს მკერდი.
 დარაზეს კარი, არ დამტოვეს
 საყვარელ ბაღში
 და უბედურა სხვის ბაღაში
 მწარედ ავმღერდი.

შე ისევ მახსოვს: გაფეთქილი
ჩვენი ხეხილი,
სამხარი, ყანა და ოღაში
სიმღერა წყნარო.
ჩვენი ვენახი დასეტყვილი
და დამეხილი
თურმე გავსილა (დედა მწერდა)
ეკლით და ნარით.

ცივი გრიგალი თავს დამკივის
სხვის მიწაწყლებზე.
«ყოფნა, არ ყოფნა» — კითხვა მწვავე
და დახლართული,
თუმც ბაგე ჩემი ამეტყველდა
უცხო ენებზე,
მაგრამ ხმა სისხლის ჩემს ლექსებში
ისმის ქართული.

და სისხლით არის შეღებილი
და დანამული
ყველა იარა: ქართველ გმირებს
მკერდზე რომ აზით, —
დედაო ლფთისაც! დაიფარე
ჩვენი მამული
და გაახარე მამიჩემის
დამყნილი ვაზი.

1929.

მე შავი ზღვისკენ გავყვები ქარებს

მეც მიმელოდნენ ქორწილში მაყრად,
ახლა მათ ვეტყვი: ნულარ მელიან.
მინდოდა მოსვლა ამ ლხინზე, მაგრამ
დრო და მანძილი... მეტად გრძელია.

ვგევარ: ქარავანს მოწყვეტილ წეროს,
ჩამორჩენილს და დაღლილ ფრთებიანს;
ცისფერ ყვავილის მოვწყვეტავ ღეროს
და მივდეგ ფიქრებს ლურჯ აფრებიანს...

მე ისევ ვიწვი ტრფობით და ჟინით;;
ნდომა სურვილებს გამიათასებს
და მწვანე შხამით შეფერილ ღვინით.
ისევ ძირამდე გამოვცლი თასებს.

და თუმცა შევუქე პირიმზეს ტანი,
რვალს ჩავაქსოვე ოქრო ნაჭედი,
მაგრამ ქაჯებს ჰყავთ ისევ ნესტანი
და იალბუზზე მოსჩანს ქაჯეთი.

და ეს ქორწილიც ვერ გამახარებს;
უთხარით მაყრებს: ნულარ მელიან-
მე შავი ზღვისკენ გავყვები ქარებს
და ფრთები ქარის მოუღლეღია.

1931.

გასვენება უნმოღვოვით

როცა დასრულდა
 სექტემბრის წვიმა და ქარი,
 ყვითელ ოქტომბერს
 წესს უგებდა ფუტკარის გუნდი;
 ცას ეკრა მკრთალად
 მიღეულ მზის ღიმილი ბრუნდი;
 ბაღში ტიროდა
 დაცენილი ფოთოლთ ლაშქარი.
 როცა გათავდა სექტემბერის
 წვიმა და ქარი,
 ყვითელ ოქტომბერს
 წესს უგებდა ფუტკარის გუნდი;

ახლა ფუტკრებმაც
 მიაშურეს ზამთრის საბუღარს,
 სანაც შეჰკრიბეს
 ცაცხვებიდან თაფლი და ფიქა —
 იღუმალ ძალით:

უმალღესმა რომ მიანიჭა —
ახლა ცაცხეებიც
მისტირიან ოქროსფერ სუდარს
და ფუტკრის გუნდი
უბრუნდება მყუდრო საბუდარს,
სადაც ზაფხულში
შეაგროვეს თაფლი და ფიჭა.

მაღე გატყდება
შენი მზერის ნათელ სხივიც
და სულთათნას
ვოგალობებს ზუზუნის სკისა;
მოგაგონდება
მშობლიური კაშკაში ცისა,
შეგრამ მიგიღებს
ყრუ სამარე უცხო და ცივი,
გულში ჩაგრჩება
ოქტომბრის მზის ფერმკრთალი სხივი,
ძველი ცაცხეების
შრიალი და ზუზუნის სკისა.

1954.

ეგვიპტური ჩვენება

პალმების ჩრდილში, დატვირთული
 ძველ მოგონებით
 ვიწექ და ჰაერს ედებოდა
 ალმური მზისი.
 მწვავდა მითოსი მე რამზესის
 და ოზირისის
 და მტვრად ქცეული ნეტარება
 ფარაონების.

ბნელი წარსული გასცქეროდა
 შორეულ მერმისს,
 და ხმა მესმოდა იზისის და
 ნეფროტეტესი.
 ვის შესწევს ძალი, რომ იხილოს
 რამ უკეთესი?
 და მათი ხილვა, მოწიწებით
 შევთხოვე ჰერმესს.

და გამობრძანდა ნილოსიდან
 იზისი მწველი,

და ნეფროტიტე, სილამაზის
 ძველი არაკი.
 სიმბოლო სიბრძნის: მათ გვირგვინებს
 ეხატა გველი,
 და თავთაღები; მნიშვნელობა:
 ნაყოფ-ბარაქის.

ლოტოსი ფერხთ ქვეშ გაეფინათ
 ამ ღვთაურ ნიმუფებს.
 ცა იყო სუფთა და კრიალა
 როგორც ფირუზი.
 მხეველებმა მუხლზე გაუშალეს
 მათ პაპირუსი
 და ფრთით ხატავდნენ საიდუმლო
 იეროგლიფებს.

ურიცხვი ქვეები და აგური
 მოჰქონდათ მონებს
 და აშენებდნენ პირამიდებს
 და სარკოფაგებს.
 რომ არ მემზირა მათ შრომისთვის,
 არ მქონდა ღონე;
 ვუმზერდი სფინქსებს და დიდ ტაძრებს
 სიზუსტით ნაგებს.

მაგრამ ვეება კარიბჭესთან
დაგრეხილ წვერით
იღვა და ავად მიბღვერიდა
ხარი აპისი;
მისი შეხედვა საგნებს სწვაედა,
ვით ლიაპისი,
ებრძოდა ნიანგს დედა-ლომი
თაეის ბოკვერით.

უეცრად მინად დაილეწა
ჰაერი ჩემი
და მკედრის ძილიდან გამოიკვა
უდაბნო ზანტათ,
გაწითლდა ზეცა... ამოვარდა
რისხვით სამუმი
და ჩვენებასთან ყველაფერი
მიფანტ-მოფანტა.

1932.

სიზმრები

ა.

ხშირად დაქანცულს როდესაც მძინავს,
ფერად სიზმრების გაიბმის ძაფი,
როგორც მდინარის რძისფერი ქაფი
ძველ, დახავსებულ წისქვილის პრად.

თუ ნდომა მწველ დღისით ვერ ახდა,
ლამე სიზმრებში მიდედინაცვლებს;
და სინამდვილეს შიშველს და გამხდარს
ქრელ აბრეშუმის ჩააცმევს საცვლებს.

და სანახავებს ნათელს და მზიანს
სპარსულ ნოხებათ ფერხთ ქვეშ გაიგებს;
ვხედავ: უდაბნოს ცხელს და სილიანს
და ცივ ქვეყნებში ულრან ტაიგებს.

კანადის წყლები — ცივი, ანკარა —
ოქროს თევზები — ჩინეთის ტბებში,
ლომის ღრიალი — ატლასის მთებში;
მთვლემარი ინდი და ნიაგარაც

თვალ წინ მეშლება უცხო მითებით;
მსოფლიო სახის ქრელ ალმანახებს
ფურცლავს სიზმარი ყვითელ თითებით
და ყოველივეს ცხადად მანახებს.

ბ.

მდინარე, ზღვები, ქალა თუ მთები,
სხვა და სხვა სახე სიზმარი მალი,
იშლება როგორც ყორანის ფრთები:
შრიალა, შავი და იდუმალი.

მაგრამ უეცრად სურათი ჰქრება,
ვით ძველი ზღაპრის ჯადო-ფერია;
ოცნება ჩემი სხვა სახეთ ჰქრებავეს,
ვხედავ სიზმრების მახინჯ სერიას.

ბ.

აწეულ კუზით მოხუცი ქალი,
უკბილო ბავით, ბნელ სათვალეთი,
გამიშლის კარტებს ხელის კანკალით —
ხელში შერჩება ყვავის ვალეტი.

ცხვირი: ნისკარტი კაპუეტ ქორის,
მუმია, ჩონჩხი, ყრუ მისტერია
და გამხმარ შუბლზე დაუწერია
მკრთალ ასოებით: «მემენტო მორი!»

შე კუდიანო, ჩემგან რას ელი,
რას მოგცემს ზვაგი და ქარტახილი?!
ჰო, ბედი ჩემი ხიდია ძველი,
ახლა ჩაშლილი და ჩატეხილი.

თუ ნდობა მწველი ვერ ახდეს დღისა,
სიზმრებში მაინც დამატკბოს წამმა.
განვედი ჩემგან... დაგწყევლოს ქრისტემ
და წმიდა გიორგიმ სამოცდასამმა.

ბ.

სხვაგვარ სურათებს ძილი მომიხევს,
სასტიკ სიზმრების ვერ ვუძლებ შვავებს,
ვხედავ მძლავრ ტალღებს მეწამულ ზღვისას
და შავ გველების შხამიან თავებს.

ვერ გავიქცევი წყეულებს, მგონი,
და ავარიდო მათ მინდა თვალი,
თითქოს შევიქმენ ლაოაკონი,
მხრებს მეჭიდება გველების რკალი.

ზანჯგვლიან ქაჯის უხეში მასსა,
სულს შემიხუთავს, მკერდს დამედება
მინდა ვიყვირო: ვერ ვიღებ ხმასა.
მინდა გავიქცე: ფერხთ მეკვეთება.

გამელეიძება... საშინელ სიზმარს
ქარს დაუადევნებ მსხვერულ მინებათ;
ავანთებ სანთელს და ვიწარ პარჯვარს,
სანამღე ისევ ჩამეძინება.

დ.

მთვრალ, მემამოხე ქერა მეზღვაურს
მე დავამსგავსე სიზმრები ჩემი,
მარად ტალღების რომ ისმენს ხმაურს
და მარად ზღვებში რომ მიჰყავს გემი.

მან კაპიტანი შებოჭა ძალით,
 ჯანყის ალაში გემზე ასწია,
 მაგრამ არ იცის ნავიგაცია
 და არც მიზნისკენ სავალნი გზანი.

ეგრედ, როს დამღლის ფიქრი და შრომა
 და ძილი ტკბილი მომპარავს თვალებს
 უცხო სიზმართა ფერადი კრთომა
 შთვრალ მატროსივით მახეტიანებს.

ე.

მე ნეტარება დიდ ხანს ვეძიე,
 მაგრამ ამ ქვეყნად ვერსად ვერ ვპოვე,
 ჭარივით ფრთამალს ვერ დავეწიე —
 გამოვიტირე და მივატოვე.

ან კი რას ნიშნავს ცბიერი ზედი,
ქარივით ჩქარი და წარმავალი?
ვინ მოუგრიხა ქარიშხალს ქედო,
ვინ შეუცვალა წყლებს გზა სავალი?

როგორც ნამებით სოველი ყანა,
როგორც როკვის დროს ფერადი ქოში,
იელვებს, ჰქრება ფატა მორგანა —
მწველი სურვილი, კრულ უდაბნოში.

აღელდეს ზღვანი... მოვარდეს ქარი..
იყეფოს ქარმა მთასა და ველში,
მთელი ცხოვრება სიზმარი არი,
სიზმარი ქრელი: ვალეტით ხელში.

1929

მინე თეკელ

(ბალადა ბალტაზარის)

ქვეყანას შორეულს, უხესა და ნამიანს,
 რომელსაც ეძახდნენ მესოპოტამიას,
 მეფობდა ძველ დროში მკაცრი, შესაზარი,
 ღვთის არ მოშიშარი მეფე ბელტაზარი.
 გამართა ამ მეფემ ერთხელ წვეულება,
 როგორც ხელმწიფეებს ჰქონდათ ჩვეულება,
 და არვინ დასტოვა მან თავის მხაზეში;
 ყველა დაპატიჟა: შინაურ — გარეშე-
 იყვნენ თავადები და ერ-სთავეები,
 სხვა ქვეყნის ელჩები და მოურავეები,
 იმათი ცოლები და მათი ხასები;
 ღვინოს მიირთმევდნენ სულ ოქროს თასებით.
 როცა შეზარხოშდნენ, მეფეს მოენება
 თავისი დიდების და ძალის ჩვენება.
 იხმო მან ხმამალლა თვისი მსახურები,

უბრძანა: საჭურჭლე გადანახულები,
წადით, მოიტანეთ, მე ესე მწადია,
ნახონ ჩემი ძალა თუ რა დიალია.

მსახურთა გააღეს ხაზინის კარები, —
ნივთები ძვირფასნი, შეუსადარები
მათ გამოიტანეს, რომ სტუმრებს აჩვენონ
დიდი სამკაული, განძი თვალსაჩინო,
ზურმუხტის ქამრები, ყელთ შესაბმელები,
უცხო კანკელები და კრეტსაბმელები,
სუფთა ბაჯაღლოდან ნაქედნი ჭურჭელნი,
უცხო რამ გვირგვინნი, ქვებით მოოჭვილნი.
ვერ ასწერს კალამი, ვერც ენა მგოსანის
სიკეთეს, შეენებას ქვის პატიოსანის;
და ამ განძეულის დააწყვეს ხვავები
და მათ შეჰყურებდნენ სულთამხუთავები.

და რქვა ბალტაზარმა: აჰა, ნახეთ რაც არი,
მრავალი მტრის ციხე და ბევრი ტაძარი
დავამხე, ხომ ხედავთ! ეს არის ნადავლი

მათ შემქმნელ ხალხების გვამებზე გადავლით.
 მონებათ გავხადე მე მათი წულები,
 თავის შესაქცევად მათი ქალწულები;
 ყველა ხელში ვიგდე: ოქრო და ზარადი,
 ჩემია დიდება, მეფობა მარადი».

ვერც კი დაამთავრა კვებნა მის მიერი,
 მოხდა სასწაული მეტად გულხმიერი:
 ხელმა უჩინარმა, კედლის წინა მხარეს
 ცეცხლით წააწერა: «მენე... თეკელ... ფარეა»,
 რაც ნიშნავს: «ავწონეთ, მჩატეა წონა».
 ყველა შენ სისხლიან საქმეთა კონა, —
 უმაღლესს სულ სხვა აქვს საწყავ და საზომი,
 მას ვერ გააკვირვებ ვერც ძარცვით, ვერც ომით.

იმ ღამეს ბალტაზარ მონებმა გაგუდეს,
 იმისი სატახტო მტრებმა გადაბუგეს.
 მაგრამ აგონდება დღესაც ადამიანს
 დიდი ბაბილონი, მესოპოტამიაც.
 1956.

პაექრობა ზღვისა და ქარის

(ხალხური თქმულება)

ქარმა სთქვა: «ზღვაო, ირხევი ნელა,
ხარ მეტად მდორე, ზანტი და მლაშე.
შენ მხოლოდ მაშინ ქანაობ, დელავ,
როცა შენს ტალღებს შევათამაშებ.

არ ძალგვიძს მთიდან რომ ჩამოვარდე,
იყნოსო ტყის და სურნელი კვარის,
მაისში ბაგე შეახო ვარდებს,
რთველში მტევნები დაკოცნო ზვარის.

ვფიქრობ: არა ხარ სიკეთის მდომი,
არა გაქვს ფიქრი ამ დღის, არც ხვალის,
შენ ტუსალი ხარ საკუთარ ზომის
და ბრმა უფსკრულში ჩამგდარი თვალი».

ზღვამ უთხრა: «ქარო, ხარ ჭკუა მჩატე»
მგონი უსაქმოს, შური გაწვალებს,
საკუთარ ტყავში შენ თავს ვერ ატევ
და მოუსვენრად სულ დაწანწალებ.

არა გაქვს ნიქი, კანონი ზომის
და არც შეგნება სიგრძე და განის;
ხან ვით დაჭრილი ღრიალებ ღომი,
ხანაც კიკინებ, როგორც თიკანი.

დაუვარცხნელი რათა გაქვს ქინჩი,
რათ გეძახიან «ცოდვა-ბრალიანს»?
მე ვარ მდიდარი, ულევვი, დინჯვი,
წადი! საშენოდ როდი მცალია».

მიუგო ქარმა: «მიჰქარავ ზღვაო!
ზლაპარს უაზროს, მე ნუ მიყვები,
ვინაც არ გიცნობს ზვიადო, ავო,
ის შეაცდინე შენი სიტყვებით».

ხარ ჯოჯოხეთი, ქაჯებით სავსე,
მელნის ობობებს, სატანის მლიღებს,
სულებს მიწიდან გამოდენილებს
შენს ბნელ უფსკრულში ერთად ათავსებ.

ზღვამ გულმოსულმა მიუგო: «ქარო!
ასე ბოროტი მითხარ რათ ხარო?
შენ ყველგან დაძრწი, ნუ თუ არ იცი,
რომ ვარ სალარო, ხაზინა მიწის!

მე აქ ვაგროვებ სიმდიდრის ბელტებს,
ყველა ლითონებს და ელემენტებს
და რაც ჩემ უღრმეს წყლებში შთანთქმულა,
ის სამყაროსთვის არ დაკარგულა.
ვარ შემოქმედის ძალი და რახტი —
პოსეიდონის აქა დგას ტახტი».

ასე დასრულდა ეს პაექრობა,
დამარცხდა ქარი, ამბობს არაკი;
მგოსანს არა სურს აწ მეტის თხრობა
რომ არ გაგრძელდეს აქ ლაპარაკი.
1956.

363280 418160

ლურჯი მონოკლი

გიჟური გაშვებით და თავ ანაშვები
 ეოლის რაშები დაჰქროდნენ ფრთამალი,
 ოცნებას სციოდა, ღრუბლები სდიოდა,
 გრიგალი ჰყიოდა და ცეცხლი მამალი.
 ქალაქი იწვოდა... არავინ იცოდა,
 სად იყვნენ წუთები საბედისწერონი;
 ვუსმენდი გოდებას, ამ გაბოროტებას,
 ამ ცეცხლის მოდებას მე, როგორც ნერონი.
 — ლურჯი მონოკლით.

... და ლურჯ მონოკლში ცისფრად სჩანდა
 ცეცხლის არული
 სისხლი და კვამლი, წარღვნა, რღვევა,
 შფოთი და ცოფი.
 იღუპებოდა ამ ქალაქში
 ღრმა სიყვარული —
 ვიღაც შეშლილის, ვიღაც იქსის,
 ვიღაც უცნობის.
 კიდითიკიდე გაისმოდა
 მღურება ბედის,
 გინება დედის, გაღეშილო

სისხლიან ყაბის.
 მე დავინახე ზღვა ლანდებში
 ნილოსის გედი —
 ფიქალის მკერდზე რომ იჯენდა
 საშინელ ასპიდს.
 მე შევამჩნიე აჩრდილებში
 იესოს გავლაც,
 არვის შევლოდა (თუმც უხმობდნენ
 მას გამალებით).
 ბებერ ბელზებელს დასცემოდა
 შიშისგან დამბლა,
 ეგლო მიწაზე და ისროდა
 სეტყვას თვალებით.
 სახურავებზე ასდოდა
 ქალაქს არული
 და ეცემოდა სეტყვასავით
 რკინა და თუჯი-
 მელუპებოდა ამ ქალაქში
 ღრმა სიყვარული,
 მაგრამ მრჩებოდა სანუგეშოდ:
 — მონოკლი ლურჯი.

36ცელი ქალაქი

ვრცელი ქალაქი
 შემოგსალტავს ძარღვიან მკლავებს,
 მკლავებს გატენილთ
 ელექტრონით და რადიოთი.
 ნეონის შექთან
 წართმევიათ ფერი ვარსკვლავებს,
 მთვარე აცხია
 ცის ნაფლეთებს, როგორც იოდი.
 აქ იყო წინად
 ცარცისა და ყინულის ხანა
 და მამუტები
 დადოდნენ თეთრი ეშვებით.
 ახლა კი მფრინავთ
 დაუპყრია მთელი ქვეყანა:
 ხან ადის ზევით დიზიჟაბლი,
 ხან ძირს ეშვება.
 ისე გაისმის მოტორების
 ბრძოლა მჭმინავი,
 თითქოს მოდიან
 ურდოები ძველი მექქიდან.
 ცაში გაიხსნა
 პარაშუტა და მას მფრინავი
 გადმოვარდნილი, ჰაერიდან ჩამოეკიდა.

შენს კაფე-ბარებს,
 რესტორანებს, ღამის ლოკალებს.
 შეჰკედლებიან
 მაკლერები, ყალბი დიდებით;
 ქუჩაში ბირჟა
 გაუმართავთ შეღებილ ქალებს,
 სოველ ასფალტზე
 მათხოვრობენ ინვალიდები.
 შენი ქუჩები —
 მორწყულია მშიერთა სისხლით.
 დანახარჯ შრომის
 რომ იღებენ მხოლოდ მინიმუმს,
 შენს სახურავებს
 დასწოლია ქარხნების ნისლი, —
 ნისლი წააგავს
 გადაღნობილ ალუმინიუმს.
 ქანაობს ქუჩა:
 ზღვის ტალღების ვით მიმოქცევა.
 შენი დოვლათი
 და სიმდიდრე ზღვა, უღევია.
 ასე ჰყვოდნენ
 ღეთის რისხვამდე და დაქცევამდე:
 ძველი ლუქსორი,
 ბაბილონი და ნინეფია.

1928.

მწუხრის ზარის ღრუს

(ვეფხვი ქბ. ნინო სალიას)

სალამოვდება... და გალობა
 ანგელოსთ დასთა —
 თითქოს მოისმის დამთრგუნველი
 ქვეყნიურ ვნების.
 როგორც ხაესიან ძველი ციხის
 ნანგრევი ზღვასთან,
 ისე დაიქცა სიამაყე
 ჩემი ოცნების.

მაგრამ ვიგრძენი ნეტარება
 / უფრო დიადი:
 თითქოს აინთო უცნობ ხელით
 სულში სანთელი.
 გაჰქრა ზრახვათა და ნდომების
 მუქი წყვდიადი
 და განვიცადე სხვა სინათლე
 და ქრუანტელი.

სალამოვლება და სხივებთან
თანდათან ჰქრება
მწუხრის ზარები, — შემოქმედის
მაღალ ქებაში
ვის ძალუმს გახსნას უფლის ზრახვა
და მისი ნება
და რკალი ჯაჭვის მარადიულ
მის განგებაში?

ნელინელ შედის არემარე
მღუმარე ჩრდილში,
ველზე ეცემა ბუმბერაზი
აჩრდილი მთისა;
დაბადებაში, სიცოცხლეში
და თვით სკვდოლში
მე ვგრძნობ: გარდუვალ, საიდუმლო
განზრახვის ღვთისას.

1956.

კაოლო იაზვილის სსოვნა

შენ მოგეწყინა
შექსპირი და ყვითელი დანტი,
მაგრამ რუსთველის
გწვავდა ცეცხლი და ხეაშიადი.
ფაშაშვანგებით
შემორკალე მუქი წყვილიადი,
ახალ შაირის
ჩირადდანი როცა აანთე.

უაღდის შალი,
ყელსახვევი და ხელთათმანი
გხიბლავდა მეტად.
(ხეტიალში გაცვითე ბევრი).
მაგრამ გიყვარდა
უფრო მეტად კალო და კვერი
და ზემოური
უტყუარი სწორი ბათმანი.

იყავ შუქურა
პოეზიის კაშკაშა ცაზე,
შეტრფოდი კნუტებს
და რქა აღმას ღვინია ხარებს.
ლექსები, ღვინო
და მწვადები აღარ გახარებს, —
წახვედი ასე
შხამიან და წამებულთ გზაზე.
მაგრამ შენ სახელს

დააფენენ დაფნას და იას
და ვინც ახსენებს
პოეტების სახელებს მზიანს:
გრიგოლს, ტიციანს,
გალაქტიონს და ვალერიანს,
ის შენ სახელსაც
პირველთ შორის მოიხსენიებს.

1946.

მცირე რამ ოდა რუსთაველს

მარად ნათელით, თვითონ მზე ხარ ამომავალი,
 ვით შეედაროს მზეს სატურნი, ან სირიუსი?
 იყვნენ მწერლები, პოეტები ქვეყნად მრავალა:
 დიდი ჰომერი,
 ქაიამი და ფირდოუსი;
 იყო ციური ბეატრიჩე
 უკვდავ დანტესი,
 ბრძენი გოეთე, ბაირონი
 და სერვანტესი,
 და ნაწერები და წიგნები, ღვთიურ მირონით
 ბნელს რომ შუქს ჰფენენ:
 ვით აღმასი და საფირონი.
 ყველა სახელებს ვინ ჩამოთვლის
 ძველსა და ახალს,
 გენიოსების ნათელ კრებულს
 მრავალ წყებთანს,
 მაგრამ ჯერ პოეტს,
 ზოთავ!
 შენზე დიდსა და მაღალს
 ჩვენ პლანეტაზე ლექსის წერა არ ღირსებია.

1931.

„გრიგოლ როგაძის“

(«ორი ფოთოლის» გამო)

შენ გამოჰკვეთე სიტყვებიდან ძვირფასი ქვება,
ფერები: ლუში, მეწამული და ყარამფილი,
აღმასი, ლალი უმტკიცესი, ხან ტყვია რბილა,
ზეკაცთა აზრი და მითოსი ბრძენი მოგვების.

საკუთარ ფიქრთა და გრძნობების ხანძარით
თბები,

როცა იწვები ბნელი ლამით ვით თაფლის ცვილი-
ივლიტეს, მეგის და ლამარას მწუხარე ჩრდილი:
მარმარილოზე დანთხეული სისხლის წვეთები.

ყველა ოცნება, სიხარული და იმედები
ფრთების ტკაცუნით ცას გაჰკვეთენ როგორც
მტრედები,

რომ კვლავ იხილონ მშობლიური ოდის კარები,
სადაც დაზრდილან: ლონდა, მეგი და ლამარება.

1956.

მხოლოდ არასოდეს

(ფიქრები ედგარ პოე-ზე)

მოსჩანს სარკმლიდან ღრუბლით დაქარგული-
დისკო გაცრეცილი მთვარის ავიონი.

იყვნენ პოეტები შენზე დაკარგულნიც:
ტერენტე გრანელი და

ფრანსუა ვიონი.

ლექსის სიხალისეს სხვისთვის იმეტებდი...

მაგრამ შეისუდრე თალხი წყვილიადებით.

ნეტავ სით გაფრინდნენ ყველა იმედები:

გუნდი მტრედებისა და განთიადები?

უკან კლდეებია, სჩანან წინ ველები...

ხედავ კაცის მკვლევებს მრავალ კადრებიანს...

შენს გულს დაფლითავენ შავი ფრანველები,

ლამის ვამპირები სისხლით დათვრებიან.

სადღაც ბოლტიმორში კაცი საკვირველი

ხშირად ლენორაზე ბნელ ფიქრს ეძლეოდა;

შავი ნახშირით ყვავი საშინელი

იმის სიმარტოვეს ღამით ეწვეოდა.

არის სასტრეველი: შავი ფრთოსნისათვის —

სახლის ყველა კარი მაგრად ჩარაზოდეს, —

ყორნის პასუხია ობოლ მგოსნისათვის

ყველა შეკითხვაზე:

მხოლოდ «არასოდეს!»

მარტო «არასოდეს!»

ღალი და ღიანა

ა.

ვრეაღლის კოშკი კლდის ქიმეზე ზანზაბეს ქარში,
მყუდრო დარბაზში გაშხვართულა მძინარე
ღალი.

დარაჯათ კართან — შუბით ხელში დგას
პარსიფალი.

ცხრათვალა დევის მძიმე გორდა გამტყდარა
ტარში.

თითქოს უღიმის ნეტარებას უცხო სიზმარში,
გედის ფერ კისერს მოხვევია ოქროს დაღალი.
ღვთიური ძღვენი: საფირონი, ქარვა და ღალი
— მწიფე მტევნები, ჩაკრეფილი აღმასის ძარში.

ძველი თქმულების სურნელება იწვება კვარმა
და ბნელ პალატებს სინათლეს ჰფენს მისი
პარპალი,

ცხრაფეხა პანი გადაკრული ცეკვავს მარანში.

და ძველი კოშკი კლდის ქიმეზე ინგრევა ქარში,
ნალეს მაკრატლით იკვეცება ოქროს დაღალი;
შეღიან ნისლში მზექაბუკი და ამორძალი.

ბ.

ზის აქტეონი ტყის წყაროსთან შქერის
ბუჩქებში
და ჰვრეტს ფარულად მობანავე, ტიტველ
დიანას —
ფიქალის ტანმა მყუდრო სისხლი მას აუჩქეფა,
ქალღმერთის შუქმა ტყის სიმწვანე გაამზიანა.

მაგრამ დიანას არ ახარებს მზერა ქურდული
და სოველ ტანზე ჩამოყარა თმების ტევრები.
აღმართა თვალნი გაბასრულნი, ვით სატევრები
და დამალულ ყრმას მიახალა როგორც
შურდული.

დ ქალის გული განრისხების ფიფქმა დათოვა,
შურისძიების შემოევლო ბაგეებს სიჩმა.
მოაჯადოვეს აქტეონი რქააყრილ ირმად
და მიუსია საკუთარი ძაღლების ხროვა.

ახლა დიანა თვითონ უმზერს ირმის წველებას,
სისხლიან ლაშებს ილოკავენ ავი მწვევრები,
და იდას მთების დაბურვილი მუჭი მტევრები
მოსთქვამენ ქარში: აქტეონის გარდაცვალებას.

1955.

ილიას დაღუპვის 50 წლის თავზე

იყო ის ხანა

კურთხეულთა წელთა რიგების,
როცა ცხოვრობდი აქ, ჩვენ შორის,
ჩვენო ილიავ!

გ მოაფხიზლე, გაანათე ბნელი ქვეყანა,
მჭადაგებელო სიყვარულის და შერიგების —
და შენი ღვაწლი დღევანდლამდე არ დაიღია.

შენ რომ გამოჩნდი, ძლივს ბეუტავდა ქართლის
კერია.

გვეხვია მტერი: აბეზარი კოლო-ბუზივით.
დადექ საომრად: ბუმბერაზი იალბუზივით
და ამ ბრძოლაში: შენ ვერავინ ვერ მოგერაა.

ოდექი მარტო უძლეველი, სალი კლდესავით,
ხელთ გეპყრა მხოლოდ: კალამი და სიმართლ ა
კვერთხი.

შენს წმიდა ლოცვებს ყურს უგდებდა ზეტაში
ღმერთი

და გააცოცხლე საქართველო ლაზარესავით.
როცა გესროლეს წიწამურში მუხთალი ტყვია,
განა შენ მოგკლეს? ჩვენც დაგვკოდე: შენთან
ზიარად;

ჩვენც გულში მოგეხვდა შენი ტყვია, ჩვენო
ილიავ,

და გულში დაგვაქვს შენ სახელთან მწარე
იარად.

1958.

სიმონია ბერეჟიანის ხსოვნას

თუმც არ გიჟღერა ხანგრძლივად ჩანგმა,
გადანერგულო აღვა, ობოლო,
მაინც გაშალე ვით ფარშევანგმა
შენ შაირების მარაო, ბოლო.

და გაჰჭრი უკვლოდ, არც კი მოგვესმა
უკანასკნელი სიმღერა გედის.
ღა ვფიქრობ: იქნებ წაგიღო ზევსმა
ცოცხლად ოლიმპზე, ვით განიმედი.

ძმაო! სად ჩაშრა მაგ თვალთა ნამი,
ვეძებთ შენ საფლავს, შენ კუბოს ფიცარს,
რომ დავაყაროთ სულ ათი გრამი
მკერდზე ნაკიდი ქართული მიწა.

მაგრამ რას მისცემს საფლავი პოეტს,
თუ ის მშობლიურ მიწის არ არის?
განა სიმშვიდეს იგი იქ ჰპოვებს,
როცა ხსოვნა სწავას ფირუზ კამარის.

და ერთხელ ღამით ამოხვალ უბრადა,
დასტოვებ სამარხს და უცხო მხარეს
და თან გაჰყვები, ქცეული ღრუბლად,
საქართველოსკენ მიმავალ ქარებს.

გადიქროლებენ ქარები ზღვაზე
და რომ დაგტოვებს ქარიშხლის ზეგვი,
შენ გაჩერდები ბახმაროს მთაზე, —
ფარას მომწყდარი ობოლი კრავი.

პოეტო, ძმაო ჩაგვიქრი ისე,
როგორც გრიგალში წმიდა სანთელი,
მაგრამ ლექსებში ჩვენ გულს სწავს ისევ
გრძნობით, სურნელით და ჟრუანტელით.

1957.

ავიღებ კალამს..

ავიღებ კალამს... მელნად ხდება მუჭი ნაღველი.
თვალ წინ გადივლის სურათები ნაირნაირი.
ეწყობა ლექსი, იმარცვლება ისევ შაირი —
ძველ მოგონების და ოცნების გამომსახველი.

ახლა სადა ხარ, რომელ მხარეს, სადით წახველა?
შენ რომ იყავი იღუმალი და სხვანაირი!
თითქოს ხმა მესმის ტაშისცემის, ლხინის, დაირის,
შენ კი არ ჩანხარ, აღარა ვარ შენი მნახველი.

მჯერა: ამ ლექსებს იქნებ დიდხანს შერჩეს
მკითხველი,
მჯერა ეს გულიც გადაურჩეს იქნებ ობლობას,
მაგრამ ჩემ სევდას, სიმარტოვეს, უსამშობლობას
განა ჰყავს ქვეყნად მეგობარი და გამკითხველი?
ვით ძველი ციხე ძველ დიდებას
და ძველ ჭონებას,
მეც თან მივტერი ყრმობის ზღაპარს
და მოგონებას.

1927.

ცოლის წერილი

გამგზავრების წინ

ძვირფასო გიორგი, საყვარელო
მეუღლე ჩემო!
მინდა ამ ბარათს, მგზავრობის წინ
ცოტა რამ დავერთო;
მოიქცე ისე, როგორცა ვწერ
ყველაფერს ქვემოდ
იმ ხნის მანძილზე, სანამდე ხარ
უჩემოდ, მარტო.

სამუშაოდან შინ რომ მოხვალ,
შენ გენაცვლები,
მიიღე ვანა, მოგასვენებს...
გამოგაცოცხლებს;
კომოდის პირველ უჯრაშია
სუფთა საცვლები
და მეორეში ნახავ წინდებს
და ცხვირსახოცებს.

საგნებს ნუ მიჰყრი აქეთ იქეთ
 გამოცვლილთ, ძეგლებს,
 იმის იმედით, რომ მე ავკრებ,
 ზრუნვას ჩვეული.
 წაუსვი «ვაქსი» ყოველ დილით
 შენს ფეხსაცმელებს,
 რომ არავინ სთქვას: «მარტოდ დარჩა
 ქვრივი, ეული».

საყინულეში ძეხვია
 და ნაჭერი ლორის,
 კარაჭი, ყველი და კვერცხებიც,
 რაც გინდა ყველა.
 როცა იხმარო ფინჯანი
 და საინი ორი,
 გარეცხე საპნით, ვახშმისთვის
 და ყავის სასმელად.

არ დაგავიწყდეს: კნუტს რომ მისცე
 რძე და საკმელი
 და მალეძარი საათი კი
 მომართო «რვაზე» -
 დაძინების წინ ელექტრონის

დაკეტე ჩქერი
და რაც თავია: არ დატოვო
გახსნილი გაზი.

ძვირფასო! გირჩევ პოეზიის
დაუშვა ფარდა;
სჯობია, იცვე სასარგებლო
საქმით გართული
ვინ დაგიფასებს რას მიიღებ
გინების გარდა?
შურია მხოლოდ ჰონორარი
ემიგრანტული.

და მაინც ვფიქრობ: რომ უფალი
ქარ დაგიკარგავს
ნაპირნახულეგს — და ამ ქვეყნად
დაგრჩება კვალი.
ნახვამდის... მჯერა ყველაფერი
დამხვდება კარგად
და სიყვარულით გკოცნის
შენი მეთლღე ვალი.

1957.

წილად ხვდებოდა...

წილად ხვდებოდა მას უკვდავება,
ვინც დაიფლობდა შენს ბაგეს წითელს
და მეც მომინდა მისი შექება:
ვით სურის ქება სურის გამყიდველს.

მაგრამ სურიდან ვერ შევსვი წყალი
და მე მწყურვალე, როცა შებინდდა,
ავკვნესდი, როგორც დაჭრილი გალღი,
სისხლით გავსილი ტრანშეებიდან.

და რომ მიჩქმალს და მიაძინო
ძველი განცდების პარპალა აღი:
შედი კაფეში, გადაჰკარ ღვინო
და შეიყვარე მუსიკა მთვრალი.
შენ ნულარ დარდობ დაცვენილ ფოთლებს,
არც გული დაგწვას დამჰკნარმა იამ;
ღვინო პარიზში ხიბლავდა ბოდღერს.,
და ეშნაპურში — ომარ ქაიამს.
ღვინო და ლურჯი ცის კაბადონი
გულში აგიშლის სურვილს მღერისას,
გულში, სადაც ძვეს სახე მადონის:
ნატეხი ქისტის ხანჯლის წვერისა.

1928.

დაბრუნება დილით

ვუძღვნი გივი კობახიძეს

ჯერ სილამაზე ბუნების არ სჩანს,
არც თეთრი ჩალმა შორეულ მთების,
მაგრამ ძლიერი ფეთქს მიწის მაჯა:
გადმოვარდნილი ხევებში წყლები.

შენ დაბრუნდები განთიადისას,
როცა ფოთლებზე ციმციმებს ცვარი;
როცა ცივ ნიავს შორეულ მთისას
მოაქვს სურნელი შქერის და კვარის.

«ვაშა შენს მოსელას! მოყვარე კარგო!»,
მოგეგებება რაქის ტყეველი.
«განა ღირს სხვაგან გადაიკარგო,
როცა აქ არის სასუფეველი?»

«ჰო, ეს სოფელი მსგავსია ბინდის»,
სად არ გატარებს ბედის ტრიალი!
შეჰყურებ ტაძარს; ძველ ნიკორწმინდის,
გესმის შაორის ჩქეფა, ჩქრიალი.

თენდება... ყეფა გაუწყდათ ძაღლებს...
გაფრინდა მთვარე; ოქროს ალალი,
შორს, ერთ გორაკზე მოსჩანს სასახლე
როსტომ ერისთვის ნასახლკარალი.

1958.

შესანდობარი

შორს დარჩა ჩვენი ვენახი, ყანა
და ჩვენი სოფლის ქალა და ხევი.
შორს მოსჩანს ჩემი ბავშობის ხანა,
როგორც ღრუბლებში შუქის ნახევი.

ასე წარვიდენ დღეები სწრაფი
ჩემთვის განგებით მომიჯნილები.
ჩემს ქართულ აკვანს ეკიდა ძაფით
ქარვის კაკლები და ღინჭილები.

აწ ეს წარსული ჩემ თვალ წინ ბრწყინავს
და განუზომელ დროთა ბინდებში
მე მეჩვენება: ოდესღაც... წინად...
ვგალობდი ნათელ ქერუბ-მებში.

სამშობლოს ფიქრი და გულის ფეთქვა,
თითქოს შორიდან კვლავ მეფერება
და თუ ის ვერ ვთქვი, რაც უნდა მეთქვა,
შემინდეთ სუსტი ამომღერება.

და როს მომიწევს სუდარის ჩაცმა;
როცა ბარონი ამიყვანს ნავზე,
შეუნდოს ღმერთმა, შეუნდოს კაცმა
პოეტს, სევდით და ნაღველით სავსეს.

ყდა შალვა ცინცაძისა

ჩუქურთმიანი სვეტების სურათი
გადმოღებულია წიგნიდან —
«პირველი ქართველი გრაფიორი».

[70]

33/115

35

15.326
2

